

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah. Velja za celo leto \$6.00 Za pol leta \$3.00 Za New York celo leto \$7.00 Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal Holidays. 75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 146. — ŠTEV. 146.

NEW YORK, THURSDAY, JUNE 23, 1921. ČETRTEK, 23. JUNIJA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

PRISSELJEVANJE DELAVCEV ZNATNO PADA

TEKMOVANJE NOVIH PRISSELJENCEV Z DOMAČIMI DELAVCI NI VEČ AMERIŠKI PROBLEM. — VOJNA JE NAPRAVILA KONEC PRIHAJANJU CENENIH DELAVCEV. — LE MALO PRISSELJENCEV PRIDE NA FARMNE.

Leta 1914 je prišlo 300,000 farmerjev in poljedelskih delavcev v Združene države iz tujih dežel in ti delavci so rekli, da hočejo stalno ostati tukaj.

Leta 1920 pa je bilo pripuščenih v deželo gosti manj kot 30,000 oseb, izkušnih v poljedelstvu.

Nekako 82,000 drugih delavcev, ki niso prej delali na farmah, je bilo pripuščenih tekom leta 1920. Upoštevanje to obremenjevanje, da se jih je več kot 182,000 vrnilo v istem času v svoje domače dežele in presenetljiva točka imigracijskega problema postane takoj očitna.

Veliko se je pisalo in govorilo glede števila in narodnosti priseljenec, a le malo informacij je bilo objavljenih glede prejšnjega posla in poklica ljudi, ki prihajajo v deželo skozi naša pristanišča z izjavo, da nameravajo postati stalni priseljenec v Združenih državah.

Ker je stvar taka, se človeku zdi, da bi bila dejanska dejstva obenem s številkami glede prejšnjega poklica in posla naših priseljenec prav posebno zanimiva ob tem času, ko je bila uveljavljena nova postava glede priseljevanja.

Neprestano so spravljali na dan argumente, da tiči glavna nevarnost neomejenega priseljevanja, ne v družabnih in plemenskih zlih, katera pretiravajo številni kritiki, temveč v izpremembah na industrijskem polju, kajti neprestano priseljevanje velikega števila neizurjenih delavcev ima baje za posledico ne le znižanja standarda plač, temveč tudi standarda življenja med delavstvom v splošnem.

Če primerjamo imigracijske rekorde Združenih držav za leto pred izbruhom svetovne vojne s številkami za leto 1920, se pokaže dejstvo, da je bila majhna izprememba v priseljevanju priseljenec in izseljenec s strokovnim znanjem ali strokovno izurjenostjo.

Skupno priseljenje je znašalo leta 1914 skoro 800,000 ljudi več kot pa je znašalo število pripuščenih leta 1920 in skrčenje števila profesionalcev, ki so prišli sem, je znašalo le nekako 2000 ali manj kot 15 odstotkov. Skoro vse to skrčenje se je tikalo igralcev, godbenikov in učiteljev.

Priseljenci, zaznamovani kot strokovno izurjeni delavski razredi, so šteli leta 1914 173,208 duš, a leta 1920 le 69,967. To je skrčenje za 60 odstotkov.

Število neizurjenih delavcev, drugih kot poljedelskih, je znašalo leta 1914 nekaj nad 226,000 in število služabnikov nekaj nad 144,000. Leta 1920 pa je padlo število takih delavcev na 81,700 in služabnikov na 37,000, kar pomenja skrčenje za 64 odstotkov pri delavcih in 74 odstotkov pri služabnikih.

Skrčenje v številu poljedelskih delavcev je znašalo skoro 97 odstotkov.

Pričniš s 3. junijem tekočega leta je postala pravomočna postava, ki omejuje priseljevanje na tri odstotke vsake narodnosti na temelju števila ljudi dotične narodnosti, ki so leta 1910 prebivali v Združenih državah. Soglasno s poročili so že na tisoče in tisoče inozemcem zavrnilo vstop.

Tujerodno prebivalstvo vseh narodnosti v združenih državah tekom leta 1910 je znašalo 13,513,886. Trije odstotki tega števila znašajo 405,416 duš. Pred vojno je število priseljenec iz Evrope vsako leto prekašalo en milijon duš. Če bi bila ta nova postava v veljavi v onem času, bi znašalo število pripuščenih leta 1913 ali 1914 komaj 300,000 mesto trikrat toliko ali še več.

Nova postava ne bo toliko uplivala na priseljevanje ljudi s strokovno izobrazbo, kajti število takih priseljenec je bilo v zadnjem letu skoro prav tako veliko kot v letih največjega priseljevanja.

Nove omejitve bodo povzročale največ težkoč ali največ koristi, soglasno z naziranjem, katero ima človek o postavi, v vrstah poljedelskih delavcev, drugih navadnih delavcev, služabnikov in razredov priseljenec, ki niso najcenejšega posebnega poklica.

Pokojni Franklin Lane, prejšnji vitim narastkom in razvojem naših mest ter imamo v številnih oziroma v večji deželi dosti prostora za še nadaljnjih 100 milijonov ljudi, ko je predložil načrte za irigacijo obširnih ozemelj, ki so sedaj prazna in neobdelana. V resnici je dosti prostora. Na tisoče in tisoče kvadratnih milj neobdelane zemlje čaka le prilike, da obrabde bogate žetve.

Če bi razposlali naše priseljenec, ki so izkušeni in poljedelstvu, po poljedelskih okrajih, katerih je v izobilici od Pacifika pa do Atlantika, mesto da jih tlačijo v naših industrijskih in trgovskih središčih in če bi ti priseljenec izpremenili prerije in gozdne dežele v produktivne farme, kot so stari in skandinavski priseljenec v naših čudoviti procvetajočih se državah srednjega zapada in severozapada, bi bila misel za omejitve priseljevanja gotovo preloženja za številna leta.

Prav posebno v zadnjih letih so naša mesta rasla na stroške poljedelskih okrajev. Poljedelstvo je za znanostjo radi pomanjkanja delavskih sil in če bi ne bilo čudovitih iznajdb v razvoju poljedelskih strojev, ki prihajajo ročno delo, bi bil poljedelski problem še bolj akuten kot pa je danes.

Mi se radi postavljamo s čudovitojojen način pečala poročila imi-

Mrs. Mary Brickel.

Mrs. Eva McArdle Kaber.

AFERA KABER.

O Kabrovi moralni aferi je "Glas Naroda" že ponovno na dolgo in široko poročal. V Clevelandu so zaprli Mrs. Mary Brickel, češ, da je v zvezi s smrtjo Daniela C. Kabra, uglednega založnika v Lakewood, Ohio. Kabra so našli mrtvega v postelji meseca julija 1919. Zdravniki so dognali, da je bil v spanju dvajsetkrat zabeden. Bil je zet Mrs. Brickel, ki je stara devetinšestdeset let. V New Yorku so zatem aretirali njegovo ženo Mrs. Eva McArdle Kaber ter devetnajstletno Mary McArdle Kaber, hčerko Mrs. Kaber. Državno pravništvo je prepričano, da so ženske sklenile zaroto, da se Daniela Kabra iznebe ter se polaste njegovega premoženja. Malo pred obravnavo si je hotela žena pokojnika z iglo prerezati žile za pestjo, pa so jo zdravniki še pravočasno rešili pred smrtjo.

gracijske komisije Združenih držav ter razprave, ki so jih objavile take avtoritete kot profesor Jenks z new-orleanskega vseučilišča ter profesor Lauek z Washington vseučilišča, ki sta bila oba v stiku z imigracijsko komisijo.

Na milijone in milijone akrov rodovne zemlje čaka razvoja v vseh delih dežele. V notranjosti naših meja so klimatične razmere, ki ugajajo okusu kateregakoli naroda iz kateregakoli dela sveta. Človek, ki je bil v stanu pridelovati katerokoli stvar v tej ali oni deželi, bo našel v združenih državah mesto, ki bo popolnoma odgovarjalo njegovim zahtevam.

Bili so priseljenec iz Evrope, ki so izpremenili ozemlja, katera so nekoč številni; proglasili kot nesposobna za bivališča belih ljudi, iz divjine v eno najbogatejših in najbolj produktivnih poljedelskih ozemelj na svetu. Kar se je storilo nekoč, je mogoče zopet storiti, posebno če je stvar zaželjiva. Ekonomska zaželjivost bolj intenzivnega razvoja naših poljedelskih ozemelj pa je neoporečna.

Kampanja, s katero bi se pričelo v tem oziru, bi seveda potrebovala tako finančne kot moralne pomoči zvezne vlade in držav, ki imajo na razpolago taka neobdelana ozemlja. Povsem naravno je, da bi priseljenec z veseljem pozdravil priliko, da opravlja delo, katero najbolj razume, posebno če bi se tako delo izplačalo.

Slaba stran cele zadeve pa je, da si mora novi priseljenec pred neposredno potrebo zagotoviti takoj to ali ono delo. On ne more izbirati in čakati. On nima kapitala, s katerim bi se lotil farmerstva ter je vsled tega prisiljen lotiti se dela, v katerem ni izkušen ter je vsled tega izgubljen v večini slučajev za vse čase za delo, ki bi prineslo dobiček njemu samemu in deželi, katero si je izbral kot svojo novo domovino.

Gotovo bi bilo mogoče najti pot iz te zagate, če bi se merodajni krogi z vneto lotili rešitve tega problema. Premaganje ovir je vendar ono, na čemur je bila zgrajena velikost in prosperiteta Amerike.

GRDO POSTOPANJE Z AMER. INVALIDI

Senatni odsek je razkril strašne razmere. — Pohabljen so strahovali ter podili proč.

Washington, D. C., 22. junija. V vojni poškodovane vojake, ki se predrzno pritožiti radi postopanja, katerega so deležni v šolah in izobraževalnih vladah, enostavno spode ter se jim celo zaprete, da jim bodo odtegnili podpore, če ne bodo močali. Ta in druga razkritja, ki razodevajo grde razmere v postopanju z vojnimi invalidi, je napravil večeraj senatni komitej, kateremu so poverili preiskavo teh škandaloznih razmer. Vladni uradniki in častniki, katerim so poverili oskrbo teh nesrečnih pohabljenec in jetičnih, so morali kot prič priznati, da so pritožbe "gojencev" upravičene.

Veliko vojakov, katere je senatni komitej poklical predse kot prič, je sporočilo senatorjem, da bi bilo boljše če bi jih ne zadržali, ker so jim zaprtilo, da bodo vrženi na cesto, če bodo kaj javno izpovedali. Te uboge ljudi se je nadalje ustrašovali s pretinjo, da ne bodo dobili svojega bonusa, če bi si drznili nastopiti kot prič.

Celi dan se je pečal odsek z ugotovitvijo teh sramotnih dejstev ter sklenil koncem zaslišanja v eksekutivni seji staviti uradnikom in predstojnikom dotičnih zavodov zahtevo, naj takoj razveljavijo odpuste vseh, ki so se pritožili.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

KRALJEV POZIV ZA MIR NA IRSKEM

Pri otvorjenju irskega parlamenta je rekel kralj, da je glavni cilj pomirjenje.

Belfast, Irsko, 22. junija. — Kralj Jurij in kraljica Marija, ki sta odpotovala iz Anglije ob priliki desetletnice njih kronanja, sta danes predsedovala tukajšnji ovrženju Ulster parlamenta.

To je bilo prvokrat izza leta 1903, da je imel Belfast priliko videti v svoji sredi angl. vladarja in sprejem, katerega je bila deležna kraljstva dvojica, je delal priliko še za bolj pomembno.

— Jaz govorim iz polnega srca, — je rekel kralj Jurij, ko je otvoril parlament. — ko prosim, da bi se moj prihod na Irsko danes izkazal kot prvi korak proti koncu boja med njenim narodom, tega ali onega plemena ali vere.

— V tem upanju pozivljam vse Irce, naj prenehajo z bojem, iztegnite roko v spravo, odpustijo in pozabijo ter pripravijo deželi, katero ljubijo, novo dobo miru, zadovoljstva in dobre volje.

— Moja resna želja je, da bi se tudi v južni Irski v kratkem završilo to, kar se dogaja sedaj v tej dvorani; da bi se nudila slična prilika ter se vršila slična cerimonija.

Cerimonija otvorjenja irskega parlamenta je bila slična oni, ki se vrši pri otvorjenju angleškega parlamenta v Westminsteru ter je nujila sijajen prizor. Le malo prostora je bilo v mestni dvorani, kjer se je završila cerimonija za one, ki so imeli vstopnico, a bila je to odlična družba, ki je opazovala prizor, katerega se smatra za važno epoko v zgodovini Irske.

Sinnfeineiri in nacionalistični člani parlamenta se niso vdeležili otvorjenja od strani kralja.

Obiska kralja in kratjice se smatra za primerno proslavo desetletnice njih kronanja. Kralj ni bil v Belfastu od leta 1902 naprej, ko se je mudil tam kot vojvoda iz Yorka, kajti takrat je še vladala njegova stara mati Viktorija in njegov oče, poznejši kralj Edvard VII. je bil princ iz Walesa.

Od trenutka naprej, ko se je kralj izkrenal bi bil predmet ovacij od strani lojalnih Ulsterecev.

WASS WASS WASS WASS WASS WASS

Floyd C. Collins, predsednik pritožnega komiteja, ki je bil izvoljen od 400 gojencev šole v Pascagoula, Miss, je izpovedal, da so bili on in drugi člani komiteja spoden iz taborišča, ko so prišle pritožbe končno na senat.

Pri tem je najbolj prizadet polkovnik Evans, ki je izpovedal, da je v resnici spodil dočine iz taborišča, čeprav ni imel pravzaprav za to nikake pravice. Rekel pa je, da je bilo njegovo glavno stremljenje vzdržati disciplino. Senatni komitej bo nadaljeval s preiskavo.

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgajske vlade dobje Jugoslovani potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica. Navadno pismo ne zadostuje več.

Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj piše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima keke gori omenjene listine.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

KONVENCIJA AMERICAN FEDERATION OF LABOR

KROJAŠKE UNIJE SO PUSTILE LEWISA NA CEDILU TER PODPIRAJO GOMPERSA. — TUDI DELEGATI RUDARJEV SE EAJE ZAVZEMAJO VEDNO BOLJ ZA STARINO GOMPERSA.

Denver, Colo., 22. junija. — Izgledi John L. Lewisa, predsednika United Mine Workers, da postane predsednik Ameriške delavske federacije, so postali danes slabši.

Soglasno z navodili svojega eksekutivnega sveta so delegati Ladies Garments Workers obrnili svojih 941 glasov od predsednika United Mine Workers ter jih obljubili Sam Gompersu.

Tri tisoč delegatov Mine Workers, ki razpolaga s 1596 glasovi, so tudi baje zapustili svojega ožjega voditelja ter namenili svoje glasove Gompersu. Frank Farrington, predsednik Illinois Mine Workers okraja, ki je že objavil svojo opozicijo proti Lewisu, se nahaja na poti v Denver iz Illinois, kamor je bil poklican po opravkih.

Dočim so pristaši Lewisa priznali, da bodo njih lastne delegacije razcepljene, so vendar trdili, da imajo na svoji strani dosti glasov, da izvojujejo zmago svojemu kandidatu. Lewisa podpirajo železničarske unije ter one stavbenih strok. Imajo približno na razpolago 20,000 glasov od 38,294 glasov na konvenciji.

Pristaši Gompersa trdijo, da so za njih kandidata tri velike unije v železničarski stroki, namreč unije železniških uradnikov, električnih delavcev ter takozvanih "carmen".

Amalgamated Ass. of Iron, Steel and Tin Workers in Mine, Mill and Smelter Workers so definitivno za Lewisa.

Pristaši Gompersa zatrjujejo, da bo dobil njih kandidat najmanj 30,000 glasov, torej 10,000 več kot pa je potrebno.

Delavski voditelji, ki so pazno zasledovali volilne manevre, izjavljajo, da bo boj mogoče tako ozek, da bo 214 glasov državnih centralnih zastopstev odločilo zmago tega ali onega kandidata.

GENERAL SMUTS O AMERIKI IN ANGLIJI

General Smuts, predsednik Južno-afriške unije, se zavzema za dogovor med Anglijo in Ameriko.

London, Anglija, 21. junija. — Meni je absolutno jasno, da je edina pot, po kateri more Anglija z varnostjo kreniti, ona, po kateri lahko krene z Ameriko, — je rekel danes Jan Kristijan Smuts, ministrski predsednik Južno-afriške unije, na angleški državni konferenci v Londonu.

— Jaz nočem, da bi se te moje besede napačno razumelo, — je nadaljeval. — Jaz ne govorim za zvezo z Ameriko. Nicesar takega nimam v mislih. Jaz ne zagovarjam nikake zveze ali kake izključne ureditve z Ameriko. Kaj takega bi tudi ne bilo zaželjivo. Kaj takega bi ne bilo potrebno ter bi bilo tudi nemogoče.

— Angleško cesarstvo ne potrebuje nikakih izključnih zavetnikov. Iz vojne je prišlo kot največja svetovna sila in le po-

manjkanje razuma ali nezdrava politika bi mogla oropati to cesarstvo visokega stališča katero si je pridobilo.

— Angleško cesarstvo ne potrebuje nikakih izključnih zvez. Prizadevati pa si mora, da uveljavlja splošno svetovno prijateljstvo.

— Oboroževanja so popolnoma odvisna od politike, katero se zasleduje. Najmočnejša politika, kateri moremo slediti, bi bila vsled tega ona, ki bi onemogočila tekmovalne v oboroževanju. To bi morala biti kardinalna točka naše zunanje politike.

— Najbolj usodepolna napaka vseh bi bila spustiti se v tekmovalne gled oboroževanja z Ameriko. Amerika je narod, da nam človeško stoji najbližje. Doinčiji se ozirajo na Ameriko kot na najstarejši dominij. To je narod, s katerim najtesneje soglašamo in s katerim smo v stanu sodelovati na prijateljski način.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, sancaljivo in hitro. Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:		
Raspokilja na sadnje pošte in isplačanje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.		
300 kron	\$2.40	1,000 kron .... \$ 7.70
400 kron	\$3.20	5,000 kron \$38.00
500 kron	\$4.00	10,000 kron \$75.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:		
Raspokilja na sadnje pošte in isplačanje "Jadranska banka" v Trstu.		
50 lir	\$ 3.00	500 lir \$26.50
100 lir	\$ 5.50	1000 lir \$52.00
300 lir	\$15.90	

NEMŠKA AVSTRIJA:		
Raspokilja na sadnje pošte in isplačanje "Adriatische Bank" na Dunsju.		
1,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 2.75	
5,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 12.00	
10,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 24.00	
50,000 nemško-avstrijskih kron	\$117.50	

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dospe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranska Banka" in njenih podružnic imamo zajamčene izvanredno ugodne pogoje, ki bodo valike koristi za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt Street, New York

"GLAS NARODA"

SLAVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLAVENIC PUBLISHING COMPANY
(Incorporated)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem delu in vsakdanov.
Za leto leta valja list na Ameriki \$2.00 Za New York za celo leto \$7.00
Za cel leta \$2.00 Za cel leta \$7.00
Za cel leta \$2.00 Za cel leta \$7.00

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Printed every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$6.00

Advertisements on agreement

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 377

ALLEN PRINTING CO.
TRADE UNION LABEL COUNCIL
NEW YORK CITY

Iz Slovenije.

Smrtna kosa.

V Gohniku pri Trzicju na Gorenjskem je umrl po dolgotrajni bolezni Alojzij Andrej, trgovski potnik. Pri vojakih si je nakopal jetiko, ki je preje tako krepkega moza spravila pod zemljo.

Umrli so v Ljubljani:

Ante Sivka, visokošolec, star 23 let, sin nadučitelja v St. Jurju ob južni železnici.

Elizabeta Kroun, Strelška ulica št. 22.

V obči bolnišnici je umrl Miha Kozak.

Dne 28. maja je po daljšem bolehanju umrla Ana Mikec.

Smrtna nesreča.

V petek 27. maja sta vozila z gabrskogorskega hriba nad Podpečem pri Poljanah nad Škofjo Loko Anton Jereb kot lastnik in dninar Matija Šubica črešo s precej iskrim konjem. Poslednji, ki je vodil konja, je prišel, na kak način se ne ve, pod konja in voza kolesa so mu zmehčala glavo. Bil je na mestu mrtev brez vsakega glasu. Ker je bil voz zavret, a je vendar prejel hitro vozil, je lastnik, ki je šel ob strani voza zadaj, kričal: "Tako hitro ne bova vozila", in klical konju, da obstane. Konj je obstal, a ko je stopil predenj, ni bilo Šubice nikjer. Zdej je pogledal za voz in ga videl ležati nekaj metrov zadaj v luži krvi s popolnoma razbito glavo. Pokojnik je bil star 30 let in započel je v dvajsetih letih. Njegovi otroci in vnuki so vsakega najmanjšega imetja. Svoječasno, pred kakimi desetimi leti, je bil nekaj časa v službi pri pok. trgovcu Babiču v Ljubljani.

Čudna nesreča.

Na Pragerskem je brzjavni mojster Viktor Kropovický v nedeljo 29. maja zjutraj na čuden način ponesrečil. Mlekarica je prinesla mleko v njegovo stanovanje in postavila steklenico na mizo. Steklenica se je prebrnila in pri padcu priletela na roko Kropovickému, ki je hotel steklenico prestrčiti. Padec pa je bil tako nesrečen, da mu je razbito steklo prerezalo žilo odvodnico. Prepeljali so ga z vlakom v Maribor, od postaje pa z rešilnim vozom v bolnišnico.

Zgodba o ljubljanskih malopridnežih.

Vpliv kinematografa se izrazil pojavlja pri ljubljanskih malopridnežih. Nedorastla mladina je začela s tatinskimi avanturami. Sedemletna Francka in šestletna Anica S. sta po naročilu svoje matere nesli torbico, v kateri je bilo 150 kron denarja, po Trzjaški cesti do tobakne tovarne, da počakata v tovarni zaposlenega očeta, ki naj bi potem nakupil različni živil za dom. Mali deklici sta korakali proti tovarni, kar ju mahoma ustavi majhen razcepanec. Nagovoril ju je s samozavestnim naglasom: "Kaj neseta?" Odgovor: "Torbico in denar očetu!" Mladi razcepanec, ki se navadno potika po ljubljanskih okoličih, je prijel za torbico, vzela denar iz nje, pridržal si je 60 K, drugo vrnil in pristavil: "Tu imata orglje in razglednice!" Podaril je njima orglje in nato zbehal proti Rožni dolini. — Po opisu so kmalob policijski organi prijeli 11letnega postopača in brezdomovnička Franca S. Dognali so, da je v družbi s svojim znancom pred dnevi na enak način izmaknil neki mlekarici iz vozička znesek 150 kron. Na policiji vprašan, zakaj krađe, je mirno odgovoril, da je lačen in da si z ukradenim denarjem kupuje jedila, salami, slaščice in da si je kupil tudi orglje, katere je potem podaril omenjenima dekletoma. — Drzejša navihanka pa je bila šestletna Slavka, ki je skrivaj odnesla neki gospej Beti na Gosposvetški cesti mnogo zlatnine, katero je potem skrila pri neki veriznici.

Nečak okradel strica župnika.

V Leskovcu, občina Osčelca v Poljanski dolini, tik naše nove granice, je ukradel Ludovik Kros, trgovski učencec, svojemu stricu župniku istega imena za zvonove nabranih 65,000 kron ter z njimi pobegnil čez mejo v Cerkljo, kjer so ga prijeli in našli pri njem še se je tako napila, da na sodnji niti 6 ur po arestu ni mogla go-

ves denar, ga izročili jugoslovenski oblasti in ta sodnji v Škofjo Loko. Navedeni je 20 let star, trgovski učencec, zadnji čas v Ptuj, rojen sicer v Gorici in od petnajstega leta begunec. Fant bi bil rad vstopil v podčastniško šolo v Sarajevu in se je v ta namen zahteval k svojemu stricu župniku. Ker mu pa je ta, kakor tudi teta, župnikova sestra in kuharica, odkrila vsako pomoč, je fant segel po denarju, da bi si na ta način pomagal. Tako pripoveduje sam. Preiskava bo dognala resnico.

Dunajski pustolovec.

V Ljubljani se je pred nedavnim časom pojavil eleganten, mlad in samozavesten gospod z Dunaja, Ludvik Richter po imenu. Imel je siguren, odločen in samozavesten nastop. Na premeten način je znal izvabiti velike svote od ljubljanske tvrde Hedžet in Koritnik, kakor tudi od tvrde Šostarič v Mariboru. Obe tvrdeki je oškodoval za 66,500 p.

Sadje na Gorenjskem.

Poroča se, da je sadje vseh vrst ob koncu majnika kazalo srednje; orehov bo malo.

Gačnikova afeta.

Val velikomestnega hazardnega življenja zapljuska tuintam tudi v Novo mesto. Slavko Gačnik, mesar, je bil zelo prikupljiva prikazen. Igralska strast ga je spravila na pot hudodelstva. Kakor pripovedujejo zaslišane priče, Gačnik se vedno taji svoje dejanje in pravi, da on ni vzel Kobetu iz Malega Slatenika 40,000 K, toda njegovi izgovori so sprito dokaznega, materiala naravnost brezupni. Čuje se, da je proti Gačniku vloženih več kazenskih ovadb in nebroj civilnih tožb, tako da prodajajo že vse njegove premičnine izvršilnim potom.

Padanje cen žvini.

Neki dolenski kmet piše: Naše kmetstvo ljudstvo že komaj diha v tej neznojni dragini in pod težo ogromnih davčnih bremen. Denar, ki se je tekom vojne tuintam še dobil pri posameznih premožnejših kmetstvih posestnikih, se je od prevrata sem izročil za nabavo poljedelskega orodja, treba je bilo prekriti streho, napraviti nov kozolec, popraviti hleve, na skednju vložiti nove podence, družino preseliti v obliko, poravnati dolg pri sosedu in pri posojilnici itd. itd. Z vsem tem se nikakor ni moglo dalje odlaziti, sicer pa tudi nikdo ni pričakoval, da bo draginja trajala tako dolgo — in še se ji ne vidi konca. Toda hipoma se preokrene, denar začne vsled nesrečne zamenjave izgubljati vrednost, davki pa rastejo takorekó čez noč. Odkod vzeti denar? Treba novih izdatkov, doto hčeri, plačati delavce in davčni izterjevalec že čaka pred vratmi. Čez zimo se je še nekako vzdržala živina v hlevih, dasi se je tuintam moralo kupovati krmo za drag denar. Vse je pričakovalo spomladi, da se živina napase vsaj na prostem. Toda, kaj vidimo! Zadnjič na sejmeju v Novem mestu je bilo mnogo več živine kot kupcev in cene so — padale. Nočem biti tako zloben in trditelj, da je to zato, ker imajo mesarji svojega zastopnika v vladi, vendar pa je treba ugotoviti, da je temu največ krivo to, ker se je med naše kmetstvo vstutila liberalna stranka pod firmo, ki zveni po naše. Da se zaslepjeni kmetje niso pustili premetosti od liberalcev, bi mi imeli našo skupno Kmetijsko družbo, ki bi nam pomagala iz vseh zmešnjav, ki sedaj vladajo med prodajalci in kupovalci raznih življenjskih potrebščin. Dočim industrijalci in tovarnarji, veletrgovci in mesarji ne prodajajo svojih izdelkov skoraj nič ceneje, nekatere predmete celo dražje, moramo mi kmetje sedaj prodajati znatno ceneje, če hočemo priti do gotovega denarja, in kupovati dražje. Prej se je mislilo, da bo padanje cen najprej zadelo industrijo in velike tovarne. Toda to se ni zgodilo, ker imajo kapitalisti močne organizacije in bogato razpoložljivo glavnico. Cene poljedelskih proizvodov so se počasi dvigale in dosegle največ 300% podražitve; industrijski proizvodi pa so v kratkem času dosegli nad 1000% podražitve. Zato ni niti pravično, niti komurkoli koristno, če moramo ravno kmetstvi kmet-tudi-v-tem

Peter Zgaga

Boginja Svobode.

Ko se je vozil poistično navdahnjen rojak mimo kipa Svobode v stari kraj, so ga navdale približno take misli:

Pozdravljena Svoboda, ali si res ti? Prokleto, nisem mislil, da te bom našel inkaj! Prepričan sem bil, da si skočila s podstavka v morje po vsem tem, kar so ti bridkega/storili in hudega prizadeli. Kajti le v morju vlada svoboda.

No, kakšna pa si, kakšna pa si? Ali se smeješ, ali se jokaš? Gotovo se smeješ, meni, preganjancu, ki mora iti v Amerike h Kantertu v Šiško, da ne postane kriminalalec.

Kje si pa b'je pravzaprav takrat, ko so mečkali in zmečkali tisto nesrečno roč zastran pijače? Stavim, da nisi bila na svojem mestu.

Pa mi že vsaj ne boš povedala, da je mogoče v tej deželi proste politike, proste veroizpovedi in proste ljubezni kar meni nič tebi nič posiliti Svobodo ter spraviti proglašenje neodvisnosti v žakelj? Draga moja, glej, s kom se bratisi! Dandanašnji je ženska v veliki nevarnosti. Kaj lahko pride ob svoje dobro ime. Sedaj pa imaš, ker si se pečala s tistimi senatorji.

Kadarkoli začno ti politični razuzdanci špogati ljubezen s Svobodo, jo spravijo na krivo pot.

Kaj bi rekel tvoj oče, Juri Washington, če bi te videl? Kaj bi rekel Abraham Lincoln, tvoj boter?

Nekoč si bila ljubica vsega sveta, sedaj jih je pa le nekaj, ki imajo patent nad teboj! To ni prav, draga moja. Vrni se k narodu, ki ljubi in respektira Svobodo.

Kdo zlodja se briga, če je republikansko ali demokratsko tisto oljce, ki gori v tvoji lampi. Poglavitna stvar je, da gori in da razsvetljuje.

Če se bom še katerikrat vrnil, bom prinesel evička v pozdrav. Zdi se mi, da bi ti dobro teknil. Le čakaj mirno sredi vode ter dokazuj z močnim glasom, da samo od vode ne moreš živeti. Pozdravljena!

V veliki gneci je rekla mati svojemu otroku: Trdno se me drži za krilo.

— Ne dosečem — je zajokal otrok.

Velikokrat, velikokrat je ljubezen že zdavnaj mrtva, toda ljubosumnost še vedno živi in gospodari.

Povej mi, s kom občuješ in jaz ti bom povedal zakaj.

Te dni je umrl na električnem stolu v Sing Singu mlad Italjan. Na smrt je bil obsojen zato, ker je usmrtil svojo ženo.

— Ali ti je bila nezvesta? — so ga vprašali pred smrtjo.

— O, zvesta mi je bila, še preveč. Da bi pa nikdar ne imela prilike biti mi nezvesta, sem jo umoril.

Ženska kopalna obleka se le v tem razlikuje od cestne ženske obleke, da je nekoliko daljša.

Poletje je brezpotrebna naredba, odkar je uveljavljen osemnajsti amandment.

ozirom nositi težko breme padanja cen že sedaj, ko se industrijalec še niti ne sanja, da storé to isto.

Novo mesto in njega razvoj. Novo mesto postaja končno vendarle to, kar je že po narodi in po svoji zemljepisni legi, namreč res središče cele Dolenske. V tem oziru so pomnisi dolenski metropoli dani vsi naravni pogoji za razvoj, primanjkuje le malo več podjetnosti med počasnimi Dolenci. Ugodna železniška zveza z jugom, posebno pa z morjem, bo nudila široko polje trgovini in razvoju industrije. Obhvalovati je le, da smo imeli v prejšnjem novomeškem občinskem odboru na krmlu može, ki niso bili kos svoji nalogi. Jugoslovanski klub, posebno pa poslanci Škulj, Nemanič in Šušnik so končno dosegli, da se je v našelu

sprejel njihov predlog za graditev železniških prog Kočevje—Brod Moravice in Črnomelj Vinica—Ogulini. Skoraj vse občine ob teh nameranih progah so podprle njihove predloge s svojimi peticijami, le novomeška občina je ostala popolnoma pasivna. Da je bil predlog Jugoslovenskega klubaza graditev že trasirane železniške proge Novo mesto—Kransko in Straža—Kočevje odklonjen, je velika — če že ne glavna — krivica v tem, ker novomeška občina ni niti z mezinem gnila, da ta za celo Dolensko velevažen predlog prode in se uredi. Dasi merodajni čimtelji gledajo na Dolensko, posebno pa na Novo mesto, dokaj po strani in z višine, je vendar opažati dovolj dobre volje k pospešitvi razvoja trgovine in industrije pri nas. Elektrifikacija dežele je končno dobila tudi v Novem mestu domovinstvo. S tem je dan zopet nov pogoj za industrijaliziranje lepe novomeške okolice. Pred kratkim časom smo dobili v Novem mestu tudi prvo banko in sicer podružnico Slovenske eskomptne banke, ki obeta s svojimi kreditnimi operacijami po svojih močeh utrditi omajano gospodarsko stališče Dolenske. Vsled tega zaslužuje v dolenskih trgovskih krogih vsestranskega vpoštevanja. Velike važnosti in v splošno korist pa je tudi ustanovitev novomeške podružnice združne Gospodarske zveze kot centrale za nakup in prodajo. Ker stoji na združni podlagi je poljedelskim krogom dana možnost in jamstvo, da za solidne cene spečajo svoje pridelke in se tako rešijo odušinskih krčeh in nekršnih židov; z druge strani pa bo podružnica Gospodarske zveze ugodno vplivala na primerne cene potrebščinam, ki jih kupuje kmetstvo. S tem se bo doseglo gospodarsko ravnotežje, ki je potrebno, da se padanje cen ne zvali samo na ramena kmetov, temveč na vse panoge narodnega gospodarstva.

Ustanovitev te podružnice pomenja nov korak k napredku in blaginji Novega mesta. Počasi se giblje, pa se le giblje tudi Dolenska k svoji gospodarski osamosvojitvi in povzdigi.

Smrtna kosa.
Dne 17. maja popoldne je umrl v ljubljanskem Leoniču dr. Jakob Rajh, odvetnik v Slo. gradu, brat odvetnika dr. Štefana Rajha v Kočevju. Pokojnik je bolehal že dalj časa na težki zavratni bolezni in si je končno iskal leka v sanatoriju v Ljubljani. Toda tudi zdravniška umetnost mu ni več mogla pomagati. Dr. Rajh je bil na glasu kot izborni jurist.

Na Lavi pri Celju je umrl trgovec Franjo Karlovšek, brat odvetnika dr. Karlovskega v Celju.

V Ljubljani je umrla hčerka magistratnega uradnika Dražila gospodična Mici Dražil.

Porotno zasedanje v Novem mestu.
Na vrsto pridejo sledeči porotni slučaj: Strgar Josip, tatvina; Gerjovič Franc in Židanec Miha, tatvina; Nosé Franc, uboj; Fučar Franc, tatvina; Junkar Fr., uboj; Miklič Jože, tatvina; Stiene Alojzij, hudodelstvo težke telesne poškodbe; Briški A., tatvina.

Novi poverjenik za socialno skrbstvo
deželne vlade v Ljubljani dr. Niko Zupanič se je te dni mudil v Novem mestu.

Jugoslavija irredenta.
Goriške novice.

Dne 24. maja se je praznovala obletnica vstopa Italije v vojno. K praznovanju so odpisale tudi goriške srednje šole svoje posebne deputacije, pouk pa se je imel vsrkati kakor običajno. To pa ni bilo fašistom po volji. Po obhodu po mestu okoli 11. ure so šli pred gimnazijo, in ker so bila vrata v poslopje zaprta, so kričali na cesti in razgrajali. Učenci so bili vsi preplašeni. Čez nekaj časa so vdrli fašisti skozi okno v šolsko poslopje in izgnali mladino nasilno iz šolskih prostorov. Šolska vodstva so vložila proti nasilni komo oster protest.

Pred nekaj dnevi je došla v Gorico iz Vidma prva številka lista "Communisti friulano". Fašisti so prišli k razprodajalcu ter mu zaplenili vso izdajo.

Poslanec goriškega mesta v italijanskem parlamentu je, kakor trdi goriška "Libertà", Guido Bergamo. Republikanci so bili postavili v Gorici njegovega kandidata. Bergamo je dobro vedel, da tu ne bo izvoljen, hotel je pa vseeno preskrbeti, da postane goriški poslanec. Kako? S tem, da je kandidiral v Trevisu in bil tam izvoljen.

Za okrajnega šolskega nadzornika v Gorici je imenovan prof. Camisi, fašist, znan po svoji ravnokar propadli kandidaturi v italijanski parlament. Dosedanji šolski nadzornik je bil socialist prof. Bonnes, ki je bil vsaj nekoliko pravičen tudi Slovencem.

Za nesrečne žrtve v Istri,
ki jih ima na svoji vesti italijanska fašistovska družal, podprta z vladne strani, se pridno pobirajo darovi po vsej juljski pokraljini. Za reveže, oropane v kulturni državi svojega imetja, se je nabralo že nad 20,000 lir.

Kdo onečašča Italijo?
List "Voce Republicana" priobčuje članek pod tem naslovom. Izvaja, da je politični sistem v novo priklonjenih pokrajinah Italijane razočaral, v Slovenih pa izjaval mržnjo in željo, priti pod drugo streho. K nezadovoljstvu je pripomoglo mnogo že izjemno stanje po zasedbi. Italijansko časopisje je pokazalo popolno nepoznanje naših krajev. Birokracija je delala samo v nezadovoljnost ljudstva. "Kje je bil poprej red, jasnost, točnost, elastičnost, tam je sedaj nered, zmešnjava, nedelavnost in obnemoglost." Birokracija neče rešiti šolskega vprašanja v novih krajih sporazumno z mežani, ki poznajo narodnostni značaj dežele. Nezadovoljnost vsled tega silno narašča. Nezadovoljni niso samo Slovani, marveč tudi Italijani. Elementi, ki so bili pred vojno lepo pridni, vpijejo sedaj na korajžje proti Avstriji in Slovenom, ko ni več nobene nevarnosti, in s svojim krutim strahovanjem sejejo v srea Slovanov sovraštvo do Italije. Celu častniki se vdeležujejo nezakonitih činov. "Ali je postopanje vlade italijansko in pošteno, da se dopušča v teh krajih onečaščenje imena Italije na tak način?"

ADVERTISEMENTS.
Iščem svojo sestrično TONČKO GLASIČ, ki je pred par meseci prišla iz starega kraja in se baje nahaja v Wankegamu, Ill. Če kateri rojakov ve za njen naslov, prosim, da ga mi naznani, ali naj se pa sama javi na naslov: Frances Zadnik (rojena Delavec), 119 W. 111. Place, Chicago, Ill. (18-24-6)

NAZNANILO.
Meadow Lands, Pa.
Naznanjamo cenj. društvom, da se bo vršila skupna seja dne 28. junija v Rich Hill Miners Hall ob 7. uri zvečer od Slovenskega Izobraževalnega Doma. Tem potom opozarjamo vse uradnike, da prinesejo knjige od S. I. D. Izvoljeni odbor.

PREDNO SE ODLOČITE
za svojo družino, sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da se ga potnik sam kupi, pišite najprevo za tozadava pojasnila na znano in zanesljivo tvrdko

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York (Advertisement)

IZNAJDI TELJI.
Pišite za knjžico glede iznajdb in patentov. Pošlali jo bomo zastonj. Za točno, strokovniško in zanesljivo uravnavno vašega patenta pišite na nas, patentine advokate ki imajo velike let izkušnje. Noben vam ne more boljše urediti. V vašem lastnem interesu je, da nam pišite za patentno knjžico.

A. M. WILSON, Inc.
Registered Patent Attorneys
320 Victor Bldg., Washington, D.C.

IMPORTIRANE BRINJEVE JAGODE
Vreča 132 funtov \$10.60.
ČRNICE ali BOROVIČICE 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Importirane Brinjeve Jagode
Vreča 132 funtov \$10.60.
Črnice ali Borovičice 20 funtov \$9.—
K naročilu priložite Money Order.

MATH. PEZDIR
Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Divjaštvo v Moultrie.

V državi Georgiji imamo zopet zaznamovati strašno linčarsko afero. Črncec, ki je umoril dvanaest let staro belo deklico, je bil zažgan na grnadi od ljudske drhali v Moultrie, potem ko je bil spoznan krivim umora ter obsojen na smrt na vislicah. Smrtno obsodbo naj bi se izvršilo dne 8. julija. Žrtev je priznala svojo krivdo ter le malo kričala, ko so jo plameni počasi objeli ter uničili.

Sopročilo o tem dogodku je bilo objavljeno v nedeljo. Dodano je še nadaljno poglavje k knjigi, ki je že zloglasno notorična in ki ravaja barbarske in podle izgrede, vprizorjene v imenu pravice, s katerimi se ne morejo primerjati zažigalni zapiski nobene druge države v Uniji.

Šele pred par tedni je governor Georgije, ki je spoznal nevdružljivost razmer, poposajil svojemu narodu položaj v govorih na temelju skrbno sestavljenih statistik v upanju, da bo to dovedlo javno mnenje do prepričanja, da je treba enkrat za vselej napraviti konec linčarskim izgredom. Vsa znamenja pa kažejo, da gibanje, s katerim je započel on, še ni uspešno.

Linčanje bo šlo v Georgiji naprej, dokler ne bodo prišli državljani te države do prepričanja in spoznanja, da umori, katere se vprizirja radi umorov bolj pospešujejo kot pa preprečujejo nepostavnost. Črncec, ki je bil zažgan v Moultrie na grnadi, ni mogoče zaslužil več usmiljenja kot kak divjak. Ko so prižigali grmado krog njega, je kadir cigareto. Bil je zverina v navzočnosti zverin. Taki strašni prizori pa nimajo za posledico nič drugega kot to, da se še bolj širi brutalnost in bestialnost, ki bosta izbruhnili, kjerkoli se jim bo zopet nudila prilika.

Grdi sloves, katerega je dobila Georgija v tem letu radi brutalnih umorov penov, sovraštvo bigotnih prebivalcev te države do močnega governorja in sedaj to zadnje linčanje, ki presega glede brutalnosti vse, kar se je čulo dosedaj, — vse to bi moralo napolniti državo Georgijo s takim srčnjom, da bi se v resnici reformirala.

Boljši dnevi v Evropi.

Vsa znamenja kažejo, da Anglija, Francija in Italija sedaj boljše soglašajo kot pa so pred nekaj meseci. Najvišji zavezniški svet je očitno sklenil definitivno politiko Male Azije in Gornje Šlezije, kar obeta bolj stalno uravnava teh problemov kot je bila videti mogoča pred par tedni.

Kar se tiče Gornje Šlezije sta se Anglija in Italija sedaj prilagodili francoski trditvi, da mora meja med Nemčijo in Poljsko s glasno določiti medzavezniška komisija, ki sedaj tam posluje. To bo pomenilo, da bo dobila Poljska veliko več kot bi drugače, kajti angleški in italijanski zastopniki so bili za to, da se nemške zahteve v večji meri upošteva kot pa poljske.

Uravnava potom večine bi imela očitno slabe posledice, kajti odpirala bi pot neskončnim intrigam, ki bi ogrozile prijateljske odnose med Anglijo in Francijo.

Kar se tiče Male Azije, je poslal najvišji svet Grkom prošnjo, naj prelože nameravano ofenzivo proti turškim nacionalistom. To bodo Grki radi storili, ne le radi tega, ker je prišla prošnja od najvišjega sveta, temveč tudi nezadovoljstva med grškimi vojaki samimi, ki ne nudi skoro nikake možnosti uspeha. Najvišji svet bo naprosil Grke, naj prepuste njemu uravnavanje s Turki. Slično prošnjo se bo stavilo tudi Mustafa Kemal. Če bodo Turki in Grki pristali v to metodo, bodo dobili Turki najbrž Aalo Azijo, Grki pa Tracijo.

Brez dvoma se bodo Grki temu hudo upirali. Konstantin je dal frazava velikim upanjem za helenski imperijalizem, Turki bodo tudi zahtevali zase iztočno Tracijo, vsaj do črte Estos-Midia. Popolnoma jasno pa je, da je njih glavna briga obdržati Malo Azijo. Če bodo dobili to, bodo sicer protestirali, a končno vendar pustili Tracijo Grkom z jamstvom verske svobode za tam živeče mohamedance. Grška pa bo morala biti zadovoljna s tem v sedanjih okoliščinah.

Nikdo ne sme pričakovati, da bo prišla uravnava kmalu. Turki bodo skušali zavleči stvar za toliko časa kot le mogoče. Upapolna stvar pa je, da so se zavezniki dogovorili glede skupne politike, kajti znano je, da je podpirala Anglija grške zahteve in aspiracije, Francija in Italija pa turške.

Clevelandske novice.

Umrl je v nedeljo 19. junija večer v bolnišnici Anton Kovačič, star 35 let, stanujoč na 1230 East 175. St. v Collinwoodu.

V Mount Sinai bolnišnici je bila odpeljana Mrs. Škerl iz 39. česte.

Zlostnost se je končala poročna slavnost John Duška na 3902 Whitman Ave. Cela

GLASLO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

VSTANOVLJENA LETA 1908.

GLAVNI URAD KLY, MINN.

INKORPORIRANA LETA 1908.

Glavni uredništvo:
 Predsednik: RUDOLF PERDAN, 903 E. 185th St., Cleveland, O.
 Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Fearl Avenue, Lorain, O.
 Tajnik: JOSEPH PISHLER, Kly, Minn.
 Blagajnik: GEO. L. BEZICICH, Kly, Minn.
 Blagajnik za prijem: JOHN MOYERN, 824 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni uredništvo:
 Dr. JOS. F. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadorni uredništvo:
 MAX KERZICNIK, Box 572, Rock Springs, Wyo.
 MOHOR MLADIĆ, 2908 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Pereni uredništvo:
 LEONARD SLABODNIK, Box 480, Kly, Minn.
 GREGOR J. FORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
 FRANK ZORUCH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zbirni uredništvo:
 VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
 PAULINE ERMENO, 539 - 3rd Street, La Salle, Ill.
 JOSIP STERLE, 404 E. Meza Avenue, Pueblo, Colo.
 ANTON OBLARIC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilce: "GLAS NARODA"

Vse stvari, tiskanje se urednih stvari kakor tudi denarne polji-
 tivo naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse prijatke naj se pošilja
 na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sorjem novih članov in
 bolnišča spričevala naj se pošilja na vrhovnega skravnika.

Jugoslovenska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom
 na obličen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se sprijeli
 tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev
 se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8
 člani ali članicami.

Iz urada glavnega tajnika J. S. K. J.

KLIC ZA POMOČ!

Kakor je bilo že objavljeno v časopisih, je zadela grozna ne-
 sreča našo puebisko naselbino. Poplava, katere je v usodepolni noči
 3. in 4. junija razdejala velik del mesta Pueblo, je prizadela grozen
 udarec našim rojakom oziroma našim sobratom in sosestram. Mnogi
 so izgubili svoje domove in vse osebno imetje, rešiti se jim je posre-
 čilo le svoje življenje in obleko, katero so imeli na sebi. Ti ljudje se
 nahajajo v največji revščini in prosijo takojšnje pomoči.

Dne 6. junija smo sprejeli brzojavko od "Foreign Language
 Information Service", v kateri se nas vzbudbuja na hitro pomoč.
 Uvidevajoč veliko potrebo, sem takoj sestavil primerno okrožnico in
 jo razposlal na vsa društva JSKJ. Darovi so začeli že prihajati in
 tu navajam prvi izkaz darov:

Društvo Sv. Mihaela Arhangela, št. 40, JSKJ.	\$ 10.00
Društvo Sv. Jožefa, št. 45 JSKJ	24.00
Posamezni člani istega društva: Po \$1.00: Anton Gerbajs in Jakob Sovinjek. Po 75c: Joseph S. Zore. Po 50c: (Neimenovani), Joseph Golob, Martin Urajner, Fr. Deželan, Jakob Stergar in Louis Kamlane. Po 25c: Ignac Kunstek, Lovrenc Maček, Josip Može, Anton Smrdel, Frank Fon, Karol Brodnik in Frank Radež.	7.50
Društvo Sv. Janeza Krstnika, št. 71 JSKJ.	35.00
Društvo Sv. Jožefa, št. 86 JSKJ.	5.00
Društvo Sv. Antona, št. 131 JSKJ.	20.50

Skupen I. izkaz... \$102.00

Za pomoč nesrečencev se je ustanovil "Pueblo Jugoslav Relief",
 v katerega odboru je več naših članov. Zato je upati, da bo ta odbor
 nepristransko vršil zadano si nalogo. Najvažnejša stvar pri takih
 odborih je, pravična razdelitev. Denar, katerega prejmemo v ta na-
 men, ga naložimo na posebno ulogo na banko. Vsi darovi bodo izka-
 zani v Glasilu Jednote. Izročitev darov se bo izvršila po sklepu glav-
 nega in nadzornega odbora.

V nadi, da se bo sleherno društvo odzvalo s primernim darilom,
 ostajam z bratskim pozdravom

Joseph Pishler, gl. tajnik.

Iz urada vrhovnega zdravnika J. S. K. J.

TESTAMENT.

Naravnost čudno je, koliko ljudi se ni napravilo svojega testa-
 menta. Le malokdo se zaveda, koliko sitnosti nastane vsled tega po
 smrti njega ali nje. Napravljenje testamenta ni še nikogar usmrtilo.
 Zakaj bi se torej vstavljal ter čakali do jutrišnjega dne? Ravno
 vsled te nemarnosti je potrošenih na tisoče in tisoče dolarjev. Vred-
 nost marsikaterega posestva se izpremeni iz tisočakov v stotake. To
 je seveda za družino velika izguba. Tega se je treba izogniti. Ko je
 oseba zdrava na duši in na telesu, najlažje ukrene kako dobro stvar.
 Možak, ki ni napravil testamenta ter ga ni postavil tja, kjer ga lah-
 ko najdejo, ni dober trgovec. Testament mora biti natančno narejen.
 Boljše je nič kot pa nepravilen testament, kajti sodišče nepravilnih
 ne prizna. Vsled tega še danes na delo. Če napravite še danes testa-
 ment, ga lahko jutri ali pojutrišnjem izpremenite. Sodišče se bo ravnalo
 le po vaši zadnji volji.

Pred kratkim se je neki mož podvrnil jako nevarni operaciji.
 Predno so ga operirali, so ga vprašali, če je napravil testament. Re-
 kel je, da ne. Rekli so mu, da je boljše, če ga napravi, predno leže
 na operacijsko mizo. Možak je bil s tem zadovoljevan. Prišla je tudi nje-
 govova družina, bratje in sestre ter so hoteli biti navzoči. Tudi jaz
 sem bil navzoč. Bolnik je bil preslab, da bi ga nadlegovali. Naredil
 je testament v dobrih vsem navzočim. Ljudem smo rekli, naj za-
 puste dvorano za toliko časa, da bo testament pravilno izdelan. Oni
 pa tega niso hoteli storiti. Kaj drugega je rečeno preostajalo kot
 spomniti se vseh? Ko so moža operirali, bi se bila njegova družina
 kmalo stopila pred bolnišnico, ker ni bil vsakemu članu določen enak
 del. K sreči je pa bolnik operaciji srečno preštel. Oni, ki so hoteli
 profitirati z njegovo smrtjo, so ga začeli sovražiti. Mož se je vrnil
 domov, raztrgal svoj prejšnji testament ter napravil drugega, teme-
 ljito izpremenjenega. Skrbno ga je shranil. Člani njegove družine
 ne bodo do njegove smrti vedeli, komu je kaj zapustil, in prav je
 tako.

Če bi bil ta možak umrl, bi bilo njegovo posestvo razdeljeno ne
 po njegovi lastni želji, pač pa tako kot so ga drugi prisilili.

Meni je jako težko vprašati bolnika, če je že napravil testa-
 ment ali ne. Bolnik, kateremu se stavi tako vprašanje, misli, da je
 njegov konec blizu ter da je vse upanje izgubljeno. V takem tre-
 nutku pa potrebuje bolnik vso moč, ki mu je na razpolago. Vsledte-
 ga napravite testament še danes ter bodite brez skrbi.

Dr. Joseph Grahek,
 843 East Ohio Street, N. S. Pittsburgh, Pa.

Dopis.

Barberton, Ohio.
 V "Prosveti" od 16. junija me
 svari Martin Železnikar, član na-
 šega društva in glavni urednik
 SNPJ., da naj kot organizator
 našega društva opustim nesramno
 taktiko napram društvu Triglav
 SNPJ., katero ima svoj sedež v
 našem mestu. Kako je prišel so-
 brat Železnikar do te obdolžitve,
 mi je velika uganka. Jaz sem
 vedno spoštoval druge jednote in
 društva, bodisi če sem govoril o
 njih ali jih omenjal v raznih do-
 pisih v našem glasilu. Omenjeni
 sobrat pravi, da naj pustim člane
 društva Triglav na miru. Odkar
 sem organizator pri našem dru-
 štvu, je, kakor je meni znano, pri-
 stopil k nam samo en rojak, ka-
 teri je bil prej pri omenjenem
 društvu, katerega je potem ali že
 prej pustil. Nisem ga pa jaz k te-

mu nagovarjal, ampak se me je
 po drugi osebi povabilo, naj pridem
 na dom dotičnega, da mu dam
 navodila za pristop k nam.
 Da je bil prej pri omenjenem dru-
 štvu, sem izvedel šele čez čas in to
 zopet po drugi osebi, ker njega
 nisem vprašal. Par mesecev od
 tega pa sem bil v neki hiši in pri
 tej priliki se mi je en rojak sam
 ponudil za pristop k nam. Rekel
 je, da je bil prej član SNPJ., da
 pa so ga suspendirali, ker ni pra-
 vočasno plačal oziroma ni plačal
 mesečnih assessmentov. Prisoten je
 bil isti čas tudi nek drugi član
 SNPJ. in on lahko priča, da sem
 rekel dotičnemu, naj raje plača
 dolg pri SNPJ., ker tako bo imel
 manj stroškov kot pa če bi k nam
 nanašvo pristopil. Če je nazaj, mi
 ni znano. Kje je torej moja ne-
 sramna taktika napram društvu
 Triglav, kakor ste vi omenili v
 "Prosveti"? Hočem pojasniti! Če
 ne odgovorite, vas bom imel za
 navadnega obrekovalca, kar bo-
 ste to tudi ostali, ako mi ne do-
 kažete, kje je moja nesramna tak-
 tika.

Dalje govori omenjeni sobrat
 tudi o nekem "baksisu", katerega
 nam organizatorjem daje na-
 ša JSKJ. Dalje omenja tudi zdru-
 ženje in trdi v "Prosveti", da je
 naša JSKJ. vsak dan bliže groba.
 Z barvo ste prišli na dan, celó gl.
 urednik SNPJ. To je prav. Hvala
 ležni smo vam za to. Psebnice hvala-
 ježni za to, ker ste se izrazili o nas
 še o pravem času. Na take zani-
 ševalne besede, katere so prišle
 od SNPJ., imamo mi člani, poseb-
 no pa še organizatorji naše dobre
 JSKJ. le en odgovor in ta je: Agi-
 tirajmo s podvojeno močjo za na-
 šo JSKJ! "Prosveti" pa: Le ta-
 ljo naprej! Napadi na našo JSKJ.
 v tvojih predalih bodo gotovo po-
 magali (?) združiti.

Pozdrav do vseh članov in čla-
 nic naše slavne JSKJ.

A. Okoliš,
 tajnik in organizator
 društva sv. Martina št. 44 JSKJ.

ZAHVALA.

Tem potom se prav lepo zahva-
 lim naši slavni Jugoslovenski Katoliški
 Jednoti, katere mi je tako
 hitro in pravilno izplačala po-
 smrtino mojega soproga Ignaca
 Dergane. Pokojni je bil član dru-
 štva sv. Jožefa št. 12 v Pittsbu-
 rghu, Pa., skozi 22 let, kakor tudi
 ustanovitelj društva in jako vnet
 in vester pri društvu. Obenem se
 tudi zahvalim za vso podporo, ka-
 tero sem redno sprejela za časa
 njegove bolezni. Še enkrat se tudi
 zahvalim vsem članom, kateri so
 ga obiskali na mrtvaškem odru
 posebno družini Muško in družini
 Povše, ker so se tudi vdeležili po-
 greba pokojnega. Zahvaljujemo
 se vsi skupaj.

Zalujoči ostali:
 Frances Dergane, soproga.
 Ignace, Frank, Carl, Albert,
 Anthony in Henry, sinovi.
 Gisella in Frances, hčeri.
 Pittsburgh, 13. junija 1921.

VABILO

k prvemu velikemu pikniku, ka-
 terega priredi društvo "Ljubljanski
 Vrh" v Detroitu, Mich., v ne-
 deljo 26. junija na g. B. Travni-
 karjevi farmi, to je 11-Mile in
 Deyendre Road. Vstopnina je 25
 centov. Torej, cenjeni rojaki in
 rojakinje, na plan v priljubljeno
 naravo, kjer bo dosti neprisljane
 zabave in najboljših okrepčil. Za
 to vam jamči odbor. — Kazipot:
 Vzemite Stephenson karo, katero
 dobite na Woodward Ave. in 6-
 Mile Road; potem se peljite do
 10 1/2-Mile Road in tam vas bo čakal
 za to pripravljen avtomobil,
 kateri vas popelje na lice mesta.

Rodbinska tragedija.

Sin zaklal očeta. Obsojen je bil na pet let težke jče.

V mali vasici Pridob, občina
 Stari trg na Notranjskem, se je
 predpustnem času odigrala globo-
 ka in težka družinska tragedija.
 Motiv: Strastni prepri med oče-
 tom, petinšedemsetletnim star-

RAČUN med društvi in Jednoto

za mesec maj 1921.

Štev. društ.	Dobitki.	Izdatki.
1	\$ 539.15	\$ 685.00
2	459.15	130.00
3	162.20	
4	136.40	32.00
5	178.36	
6	131.57	
9	518.57	1400.67
11	95.72	13.00
12	212.05	1042.67
13	194.01	26.00
14	92.05	
15	195.49	57.00
16	267.01	69.00
18	501.32	1090.00
19	318.50	27.00
20	280.39	137.00
21	210.06	53.00
22		64.00
25	409.72	46.00
26	229.03	23.00
27	110.53	26.00
28	71.83	15.00
29	212.07	
30	446.17	137.00
31	231.51	174.00
32	155.92	
33	128.16	
35	169.45	
36	552.83	97.00
37		103.00
38		
39	110.47	171.00
40	254.39	107.00
41	81.77	
42	231.26	
43	102.37	
44	192.96	52.00
45	333.05	46.00
47	160.58	40.00
49	215.09	
50	102.60	15.00
51	60.92	
52	173.60	50.00
53	283.98	93.00
54	78.26	108.00
55	162.58	
57	129.25	19.00
58	174.57	75.00
60	101.89	
61	145.51	40.00
64	54.69	
66	191.33	17.00
68	126.79	
69	95.13	
70	170.38	
71	306.57	615.00
72	49.75	20.67
75	151.83	1130.00
76	81.19	28.00
77	155.72	14.00
78	203.15	
79	36.85	
81	87.26	105.00
82	149.94	
83	40.27	26.00
84	140.00	17.00
85	246.74	15.00
86	84.49	
87	75.17	81.00
88	147.46	172.00
89	138.73	50.00
90	44.08	
94	370.92	1071.33
99	103.51	82.60
100	52.96	
101	91.82	47.67
103	169.26	280.00
104	78.90	23.00
105	131.18	158.00
106	86.80	78.00
107	31.19	
108	113.67	66.00
109	60.12	
110	225.97	108.00
111	100.16	
112	63.78	
114	327.92	328.00
116	119.33	166.00
117	47.75	
118	33.79	24.00
119	42.89	23.00
120	116.56	57.00
121	60.88	
122	250.22	108.00
123	61.04	22.00
124	81.63	45.00
125	112.06	48.00
126	58.49	
127	58.64	
128	146.51	165.00
129	88.75	
130	38.23	
131	35.42	
132	65.20	
133	69.73	12.00
134	27.12	
55 Za april	165.16	
82 Za april	154.94	
Skupaj:	\$1727.86	\$11475.01

Joseph Pishler, gl. tajnik.

cem, in 38 letnim sinom, France
 Baraga, poseznikov sin, je je pil
 dne 24. januarja t. l. z nekaterimi
 kmečki fanti v neki gostilni.
 Proti večeru so ga tovariši prego-
 vorili, da je šel domov po konja
 v hlev, s kateri mnaj bi jih pope-
 ljal v vas Podgoro na neko svat-
 bo. Ko je hotel konja odpeljati
 iz hleva, je nastal prepri med
 bratom in njim. Za stvar je izve-
 del tudi njegov 75 letni oče, Janez
 Baraga. Stopil je k sinu in
 mu skušal zabraniti, da bi napre-
 gel konja. Očja je v sina zagnal
 poleno. V sinu je vstala strast al-
 kohola. Skočil je proti očetu, —
 sprijela sta se in padla na tla. Po
 končanem prepriu je starec odšel
 v vežo, sin pa k sosedu. V hiši je
 pa začel oče jadikovati. Iz trebu-
 ha mu je zlezlo črevo, šele sedaj
 je opazil, da je težko ranjen. —
 Vlegel se je na posteljo.

Pozvali so zdravnika dr. Raz-
 nožnika iz Velikih Lašč. Zdravni-
 ška pomoč pa je bila prepozna.
 Drugi dan je oče podlegel vnetju
 trebušne mreje.

Sin, ko je izvedel za grozno de-
 janje, je pobegnil kot Kajuh v
 temne notranjske gozdove, se tam
 nekaj časa skrival in so ga dne 20.
 januarja prijeli orožniki v Veli-
 kih Laščah ter ga izročila pravici.
 Dne 31. maja je nadaljeval
 porotna razprava proti Francetu
 Baragi. Po prečitaniu obtožnice
 predsednik Regally obtoženo:
 "Ali se činite krivega? — Obto-
 ženi Baraga: — Ne. Se ne spomi-
 njam. — V nadaljnem zasliševanju
 ni se zagovarjal na popolno
 pijanost. Po prepriu je odšel k
 Tereziji Zgone. Drugi dan je šele
 izvedel, kaj da se je zgodilo. Od-
 šel sem z doma in taval okrog po
 gozdovih. V soboto dne 29. janu-
 arja se je javil sam orožnikom v
 Vel. Laščah, ko mu je bil zdrav-
 nik dr. Raznožnik pojasnil nesre-
 čno. Oče mu je v oporoki volil —
 25.000 tote.

V tem tragičnem procesu je bi-
 lo zaslišanih 12 prič. Vse so drasti-
 čno opisale podrobnosti rodbin-
 ske nesreče. — Priča Ladislav
 Marinič pravi, da v pondeljek
 kritičnega dne pili. Rekel je med
 drugim: — Bil je zmeden in pi-

jan, da sploh ni vedel, kje je. —
 Priča Marija Krašovec izpove in
 opisuje nekatere momente, kako
 je bil pijan in kaj se je z očetom
 zgodilo. Vsi so klicali: — Nesreča
 se je zgodila! — Oče je pozneje
 težil: — Me boli! — Drugo jutro
 je priča vprašala obtožena: —
 Nič ne veš, kaj se je z očetom
 zgodilo? — Odgovoril je: — Jaz
 še očeta videl nisem. Nič ne vem.
 — Obtožnica sestra Alojzija
 Baraga je izpovedala točno o vseh
 momentih, ki so se odigrali na
 Gvoščicah in kako se je dogodila
 nesreča. Na dvorišče so prišli oče
 od Zgonevih in vzkliknili: —
 Kam te hudič nese! — Oče je pri-
 jel za poleno in ga zagnal proti
 sinu. Z drugim ga je zadel v čelo.
 Oče in France sta skočila skupaj.
 Oče so ga vrgli na tla. Najprej so
 bili oče na vrhu, pozneje France.

Priča Ivan Baraga opisuje nesre-
 čni prepri člično kot sestru. —
 Pripomni, da je volil oče na smrtni
 postelji 25.000 kron dote.

Izpoved očeta. Predsednik Regally
 je nato prečital sodni zapi-
 snik o zapriseženi izpovedi nesre-
 čnega očeta. Oče, na smrtni poste-
 lji je mirno izpovedal vse okoli-
 štje, kako je nastal prepri. — Oko-
 li 17. ure je prišel moj sin France
 Baraga pijan domov. — Opisuje,
 zakaj je nastal med njim in sinom
 prepri. Po končanem prepriu je
 oče začutil bolečine v trebuhu, —
 zapazil je rano, črevo mu je lezlo
 ven.

Sodna izvedenica dr. Tičar in
 dr. Lesjak sta podala zdravniško
 mnenje, da je smrt nastala vsled
 vnetja trebušne mreje, povzročene
 po infekciji črev. Kdaj je ta
 infekcija nastala, tega z gotovo-
 stjo ne moreta določiti.

Ko so bile zaslišane še ostale
 priče, sta zdravnika sodna izve-
 denca dr. Tičar in dr. Lesjak po-
 dala izvid glede popolne pijanosti
 s katero se zagovarja obtoženoec.
 Dr. Tičar je obširno razpravljal
 o vplivu alkohola na obtoženoec
 poudarjajoč, da se pri obtoženoecu
 prej pojavijo gnuševni, kot pa te-
 lesni znaki alkohola. Nevednost
 ravnanja je bistveni znak nezave-
 sti dejanja prejšnjega dne. Ne
 more se pa izključiti na podlagi
 izpovedi prič neodgovornost ob-
 toženočeva.

Med državnim pravdnikom in
 izvedencem je došlo do zanimive
 znanstvene debate. Slični izvid je
 podal tudi dr. Lesjak.

Po govorih državnega pravdnika
 in zagovornika ter zaključnem
 pregledu predsednika so porotni-
 ki z 11 glasovi potrdili krivdo u-
 boja očeta, soglasno p aso zanika-
 li vprašanje polne pijanosti. Na
 podlagi tega krivdoreka je bil
 France Baraga obsojen na pet let
 ječe zaradi hudodelstva uboja
 bližnjega sošodstva. Obtoženoec je
 kazen sprejel.

Sreč človeško — sveta stvar!
 Ne šali z njim se mi nikar,
 v njem pekél naš je in naš raj,
 sè srcem našim ne igráj!
 Simon Gregorič.

ROJAKI IN ROJAKINJE, BERITE!
 Jugoslovenski konzulat nazna-
 nja, da se vlada avstrijske repub-
 like neprestanu pritožuje, da do-
 biva iz Amerike mnogo pisem, na
 katerih kuvertah stoji zapisano
 "Austria", dasi je pisno name-
 njeno v Jugoslavijo. Mogoče ne
 boste vrjeli, toda dejstvo je, da
 je v Ameriki najmanj 20.000 Ju-
 goslovanov, ki še danes ne vedo,
 da njih domovina ne spada več
 pod Avstrijo, pač pa je samostoj-
 na država Jugoslavija. Nad 20 ti-
 soč pisem je avstrijska pošta pre-
 jela iz Amerike

Razburljivi doživljaji pogumne ženske.

Lepa Mrs. Rosita Forbes je prepotovala šest sto milj na kameli skozi puščavo ter prodrla v glavno postojanko skrivnostnega Senusi rodu.

Mrs. Rosita Forbes, mlada Angležinja, se je ravnokar vrnila iz izvanrednega potovanja v Kufro, katero mesto leži skrito v srecu Libijske puščave, enega dela Saharske puščave.

Kufra obstoja iz skupin rodovitnih oaz, v katerih prebiva skrivnostno fanatično plemo mohamedancev, imenovanih Senusi. To plemo pobira carinske pristojbine od cele trgovine v puščavi ter vzdržuje uspešno vlado v oazah. Glavno mesto in obenem sveto mesto se imenuje Padž, ki leži v neki skalnati zarezi, dočim leži na kratko razdaljo od tega mesta čudovito krasna in rodovitna dolina, iz katere dobivajo prebivalci mesta vse, kar potrebujejo za svoje življenje. Cela Kufra pokrajina izgleda kot slika iz Tisoč in ene noči.

Najbolj razburljivi doživljaji se je pripetil v zadnjem delu njegovega potovanja, ko je dospel do zunanega reba tega ozemlja ter hotela prodreti v sveto mesto. Tam jo je napadla tolpa Arabcev, ki niso hoteli pustiti, da bi prodrla v njih skrivnostno mesto.

Mrs. Forbes se je hotela prepričati, kakšne namene imajo domačini ter pričela spravljati skupaj svoj šotor, ko jo je nenkrat obkolila kričeča množica bradatih mož, oboroženih z dolgimi noži ter starinskimi puščami.

Glavar, posebno divje izgledajoč človek, z dolgimi, mastnimi lasmi ter nhami v ušesih, je šel proti mladi ženski z razprostrtimi rokami.

— Pojdi z menoj, ti si moja sužnja! — je rekel v arabskem jeziku.

Vse je izgledalo kot da ne bi mogla mlada ženska niti tragični usodi, — ali smrti ali pa suženjstvu, ki bi bilo huje kot smrt.

Mrs. Forbes je vsled tega skočila nazaj, potegnila iz svoje obleke dva revolverja, ju namerila na glavarja ter zakričala po arabsko:

— Le dotakni se me z roko, in poginil boš kot pes!

Sejki s svojimi sledilci se je pričel obotavljati, kajti riskiral je svoje življenje, če bi stopil le še en korak naprej.

V tem kritičnem trenutku je prihitel na lice mesta glavar nekoga drugega plemena, Tebu, s svojimi vojniki ter zahteval, da ne sme biti nobenega prelivanja krvi. Mrs. Forbes je namreč prej uživala gostoljubnost tega arabskega rodu.

Nobena bela ženska ni pred njo obiskala Kufre. V namenu, da pride tja, je morala potovati kot mohamedanka, deloma angleškega deloma arabskega izvora in celo tako je bilo njeno življenje neprestano v nevarnosti. Nadalje se glasi, da ni tudi noben beli možki dospel v Kufro iz izjemo Rôlphsa leta 1879 in še ta je komaj ušel s svojim življenjem ter ni imel nobene prilike za obširna opazovanja.

Mrs. Forbes pravi, da je odpotovala iz Bengazija ob Sredozemskem morju, kjer se pričena stara karavanska pot, ki vodi skozi Libijsko puščavo, predstavljajočo iztočni del Sahare.

Bengazi je sodaj v rokah Italijanov. Italijanski glavar je predstavil pogumno raziskovalko Sidi Idris el Senusiju, sekto Senusi, ki se je slučajno mudil v Bengaziju, kjer je sklenil mirovno pogodbo z Italijani. Sejki ji je dal nato priporočilno pismo na svojo ga brata, Sidi Reda, njegovega zastopnika v Jedabia, osemnajst milj južno od Bengazija, kjer naj bi se potovanje preko puščave dejanski pričelo.

Mrs. Forbes je jahala na konju do Jedabia, kjer je nameravala kupiti kamelo za svoje nadaljnje potovanje. Sidi Reda je bil gostoljuben, a nekateri večji fanatiki v rodu so bili proti temu, da se ji dovoli potovanje v sveto mesto, Sidi Reda je pridobil nekatere teh fanatikov na svojo stran s tem, da jih je spomnil na prerokovanje Sidi Mohamed Ben Alia, ustanovitelja sekte, da se bodo Angleži izpreobrnil k mohamedanstvu.

Hadži Fetata, zelo ugleden član sekte in star osemdeset let, ji je obljubil, da jo bo spremljal do mesta Padž, a je opustil svoj načrt, ko je pronašel, da so se drugi člani sekte zadržali, da bodo oropali in umorili pogumno žensko na poti. Ko je Sidi Reda izvedel za ta načrt, se je zelo razkačil ter dal Mrs. Forbes na razpolago svoje lastne kameli in sužnje kot spremljevalce.

Ko se je pripravljalo karavano, se je razkrilo neko nadaljnje zaroto in vsled tega je sklenila Mrs. Forbes nenadoma odpotovati sredi noči, preoblečena v Beduinko, kajti le na ta način je upala dospeti do Kufre. Prisiljena je bila pustiti za seboj svojo obleko, svoje provizije ter večino drugih stvari.

Mi smo bili obdani vsepovsod od špijonov, — poroča Mrs. Forbes, — ki so opazovali vsako naše gibanje. Posrečilo pa se nam je povabiti jih zvečer na čaj, v katerega smo pomešali neko uspavalno sredstvo. Ob čem ponoreli je dospel neki črn suženj, ki mi je spremljal na dogovorjeno mesto, kjer so čakale kamelice. V njegovi družbi so se nahajale štiri temne postavbe.

Bila je to temna, mrzla in vetrovna noč in imeli nismo nobenega vodnika, temveč le dva zaupna Senusi moža, ki sta nas nekaj časa vedla v krogu, dokler se nismo končno ustavili ter počakali jutra.

Jaz sem bila znana kot Sid Kadija, mohamedanka, napol angleškega, napol egiptanskega izvora. V tem slučaju sem bila prisiljena moliti po petkrat na dan ter opraviti vse druge ceremonije. — Prvi dan potovanja me je hotel neki črni vojak ustreliti kot kristjanko, a ljudje, ki so bili krog mene, so postali kmal uprepičani, da sem v resnici mohamedanka.

Pri mestu Jalo se je pojavila karavana, katero je obljubil Sidi Reda. Jalo se nahaja na robu Cirinajske visoke planote, dvesto milj od Bengazija. Tam se je pričelo potovanje v neznan svet. Karavana je obstojala iz osemnajstih kamel, dveh črnih vojakov, dveh sužnjev, enega vodnika, treh Beduincev ter Mrs. Forbes.

Karavana je zadelo na strašne pečene viharje ter dvakrat skoro poginila. Prisiljeni so bili nositi s seboj vso vodo, katero so potrebovali, po en kvart za vsakega na dan, vsa živila, krmo in kurivo. Puščava je bila namreč brez vsakega sleda vegetacije ali vode.

Tekom tega potovanja je zadelo Mrs. Forbes na znamenja lesa in človeškega ogradja, kar je značilo, da je obstojala nekoč v tej puščavi civilizacija.

Štiri dni so potovali naravnost proti jugu, in na čeli poti niso zadeli na nič drugega kot na okostnjake kamel.

Šestega dne je pričelo primanjkevati vode in krme in črni sužnji so hoteli ustreliti vodnika, — katerega so pa rešili Beduinci.

Osmega dne so bili vsi brez vode in Mrs. Forbes je izpremenila pot proti jugu - vzhodu, v upanju da bo našla kak vrelec. Našli so v resnici vrelec slane in nepitne vode. Devetega dne so bili še vsi brez vode in skoro vsi člani karavane so bili bliz usmrti ali blaznosti.

Popoldne istega dne so zadeli na neznanomavom vrelec pri El Harašu, kar je rešilo ekspedicijski. Zatem je zasledovala Mrs. Forbes svojo pot po odpadkih kamel do oaze in vasi Buzuma. Domačini so bili sovražni in treba je bilo postaviti obrambno taborišče. Ko so ponudili darove, so postali domačini bolj postrežljivi.

vojaki, z izjemo dveh, so zbežali. Ona in njeni verni tovariši Husein in bej, Mohamed in Jusuf, so se pripravljali na boj.

Takrat se je tudi pripetil razburljivi doživljaji, katerega smo opisali v pričetku tega članka.

Mrs. Forbes in njeni tovariši so se morali umakniti v svoje šotore a ponosi se je Mohamed izmuznil ven ter odšel v Padž, kjer je povedal nadomestujočemu glavarju da je Mrs. Forbes prijateljica Sidi Idrisa, Sedem ur pozneje je prišla pomoč in s tovariši je zamogla nadaljevati potovanje v PPadž, kamor je dospela brez vsake nadaljnjve ovire.

Padž je čudno majhno mesto, obstoječe iz hiš, ki nimajo nikakih oken in ki so zgrajene kot trdnjave, s solidnimi zidovi iz črne kamna, — pravi Mrs. Forbes. — Nikogar ni videti izven hiš in Padž izgleda kot zapuščen mesto. Vse, kar se potrebuje, se prinese iz doline pod mestom.

Nobene vegetacije ni, niti ene bilke trave na skalah, ki skoraj popolnoma obdajajo dolino Kufre. Dolina je nekako trideset milj dolga ter dvajset široka na svojem najširšem mestu. Zareza, v kateri leži skrita ta dolina, se namkrat pojavi na površini enolične puščave, ki predstavlja površino temnega kamena ter rdečega peska. Mi smo bili oddaljeni le par sto jardov, ko smo prvičkrat videli, da je tam zareza v zemlji.

S presrečenjem se ozira človek navzdol v to mišno dolino obdano od pečin in rdečega peščenca, pomešanega s kremenem. Pogledu človeka se razkrivajo intenzivno modra slana jezera, sivo močvirje ter polja na nekaterih krajih, kjer raste jecmen, pšenica, proso in vrtni sadeži. V polnem času uspevajo rože, slive, — marelice in breskve. Videla sem palme, tamariske, akacije, nimore ter različne vrste trnja.

Kufra obstoja v resnici iz šestih ločenih oaz, s številnimi razvalinami Tebu vasi in gradov. — V oazah ni nikake težke vode in izvedla sem, da ni padla že osem let nobena kapljica dežja. Vso vodo se dobiva iz vodnjakov. Obstoja izvrsten irigacijski sistem s pomočjo umetnih kanalov in čistern.

Senusi se poslužujejo velikega števila sužnjev - delavcev, katere se redno prodaja in kupuje v Jof. Možki stane približno \$100 ženska pa \$150.

V Kufri ni nikakih ptic z izjemo rae in golobov in nikakih divjih živali, a najti je številne vrste kač, majhnih in velikih. Nekateri teh so strupene, kot na primer "kača Kleopatre". V dolini je pet vasi. Sedež vlade je v večjem mestu Jof, kjer se nahaja tudi slavni konvent, katerega je ustanovil Sidi Mohamed Ben Ali es Senusi, ustanovitelj sekte.

Nastanili smo se v Padž, v lastni hiši Sidi Idrisa, kjer nam je streglo veliko število sužnjev.

Sejki petnajstih rodov so nas obiskali in po burnem zborovanju so izjavili, da ne smemo navzdol v dolino, da obiščemo vasi, dokler ne dobimo posebnega dovoljenja za vsako posamezno vas od Sidi Idrisa. Kljub temu pa smo natančno preiskali celo dolino ter ugotovili pozicijo vasi in jezer.

Živela sem življenje zakrkanega Arabkinja devet dni ter obiskala svetišče Sidi el Mahdija, — bivšega načelnika reda. Imela sem s seboj kodak, a morala sem ga skrivati v svojem obširnem vrhnjem plašču ter delati slike na skrivaj, skozi nalašč napravljeno luknjo v plašču. Vse naše instrumente smo morali skriti. Z največji mnezaupanjem se je opazovalo celo kompas, kajti Beduinci so bili prepričani, da bo blesteča konica kompasa, kažoča proti severni zvezdi, začarala in uničila edinega kažipot, katerega imajo poneči.

Potovanje v Kufro je obsegalo nekako šeststo milj. Mrs. Forbes se je vrnila iz oaze v smeri proti Egiptu in njena naloga je bila olajšana, ker ji je egiptanska vlada poslala nasproti egiptansko patrulo, ki jo je spremljala nazaj v civilizacijo.

Nacionalisti proti grofu Sforzi. "Idea Nazionale" ostro napada grofa Sforzo, ki je po njenem mnenju popolnoma indolent in gornjeilezijskim vprašanju ter se mu ni posrežila niti formalna upravičba poljske vlade. List končuje: — Kaj bo delal Sforza v Boulognu? Katero tezo bo zastopal? Pravijo pomirjenja. To se pravi nezmožnost, nič, hlapčev-tučec-množice, divjakov, in vsi

Kam gremo.

Univ. prof. Ivan Žolger.

V zadnjem času se množijo v našem tisku članki, ki so naperjeni proti francoskemu narodu. Tu čitamo, da "je francoska politika ravno tako sovražna Slovanom, kakor je bila nemška", da je "francosko prijateljstvo le krinka za egoistično izkoriščanje naših duševnih in materialnih zakladov."

V drugem članku čitamo, da so naši zavezniki, posebno pa še "Francози, ti naši oboževanci" ves čas, ko so se vršila mirovna pogajanja skupno z našimi zakletimi sovražniki Italijani" brili norec iz nas Jégoslovanov. Uvideti moramo, da nimamo na celem svetu niti enega resničnega prijatelja in da je treba, da se vsi slovanski narodi združijo. "In kadar se to zgodi, kadar bodo Slovani res ena sama velika družina razprostirajoč se od enega koneca sveta do drugega, potem so nam lahko deveta briga. Clemenceau, Tardieu, Lloyd George in še mnogi, mnogi drugi."

In zopet v nekem članku čitamo, da je že dosti te "nesrečne ljubezni", ki jo od Napoleonove Ilirije sem gojimo do Francije, in da sedaj, ko nismo več "nerazvit, kulturno nizko stoječ, ampak kulturno in nacionalno krepkok razvit narod", ni več časa, da "se ponižujemo".

Predvsem je konstatirati, da biti pravičen v svoji sodbi napram drugim, posebno takim, ki nam ničesar ne dolgujejo, ni nobeno poniževanje, nego da je to le elementaren znak čisto priproste in še ne posebno razvite kulture.

Nepravilna in krivična je pa vsaka obsodba, ki iz celega kompleksnega dejstvenega polja, kakor ga od človeške volje neodvisni tok zgodovine od dne do dne ustvarja, iztrga posamezno činjenico, in le iz tega omejenega vidika izvaja svoje perematorične konkluzije.

Drugo pa je, da nam gospod anonimni člankar, ki hoče zasnovati svojo brzokno imperialistično politiko izključno le na združenje slovanskih narodov, žalibog ni povedal, kdaj da imamo to združenje pričakovati in kako si naj od tega zaželjenega dne v burnem valovju časa vzdržimo svojo svobodo. Jaz se zelo bojim, da ta dan še ne napoči tako hitro. Ne glede na to, da se kakor g. člankar sam povdarja, Rusija in Poljska zaradi par stotisoč duš med seboj koljeta in da je par premogovnikov vzrok težkim konfliktom med Čehi in Poljaki, je moja skrb in bojazen v tem oziru tem večja, če pomislim, da niti v naši ožji jugoslovanski družini ne moremo v temeljnih vprašanjih naše narodne in politične eksistence priti do sporazuma.

Kar se tiče prijateljev, jih bomo imeli, če bomo zmorni one kulturnosti, ki je predpostavka vsakega prijateljstva v privatnem kakor v mednarodnem življenju, če smo zmorni vpoštovati tudi težave in stiske svojih prijateljev, če vemo, kaj smemo in moremo od njih zahtevati, skratka, če nismo enostranski in vsled tega krivični v presojanju svojega prijatelja.

Gotovo je, da je Tardieu za jadransko vprašanje predlagal rešitev, ki je noben Jugoslovan ne more odobravati in ki jo tudi naša mirovna delegacija odklonila. Ali ta činjenica nas še nikakor ne opravičuje, zavesti naš narod v mišljenje in naziranje, ki je neutemeljeno, za francoski narod krivično in žaljivo in ki nas mora pred svetom, ki delo francoskih državnikov na mirovni konferenci v prilog Jugoslovanov prav dobro pozna, spraviti v glas moralne defektnosti.

Da se takemu počenjanju zastavi jez, hočem ugotoviti nekatere činjenice, ne da branim Tardieuja — tega on in francoski narod ne potrebuje — ampak da obvarujem naš lasten narod moralčnih in političnih izgub, ki mu s take površne in enostranske presoje pretijo.

V to svrhu konstatiram, da ako bi nam francoski delegati in eksperti na mirovni konferenci ne bili šli povsod in brez pridržka na roko, potem bi — da govorim samo o slovenskih mejah — sedaj v Mariboru ne vihrala naša zastava, potem bi Terkmurčani ječali pod ogrskim prerokom, potem bi bili Koroško brez pridržka izgubili.

Kar se Koroške tiče, je Vrhovni svet kot začnja najvišja instanca mirovne konference dne 21. maja 1919 definitivno sklenil, da tvori Karavanke mejo. Le s pomočjo Clemenceau in Tardieuja je mogla naša delegacija doseči revizijo tega sklepa in le vztrajnosti francoskih delegatov se ima svet potom novih in vsled naših intervencij vedno revidiranih sklepov stopoma prišel do rešitve, ki je slednjič vžela v mirovno pogodbo. Dne 2. junija je Clemenceau, ko so vse močje intervencije naše delegacije bile ostale brezuspešne, na lastno roko eliminiral iz pogodbenega teksta, ki bi naj se izročil tega dne Avstrijcem, določbe o Koroški in da se na ta način ustvari nepremeljiv položaj glede Koroške.

Tardieu je pa kot predsednik teritorialne komisije, ki je imela razne sklepe Vrhovnega sveta za formulirati, te sklepe parkrat zasakal v naš priloge, tako da je prišel v osebne konflikte s predstavniki drugih velesil.

Francози so se glede Koroške svojega popolnoma na naše stališče in so bili edini, ki se niso dali impresionirati po Milesovem poročilu. Ako niso mogli prodreti, temu ni vzrok "brezbržnost" ali da so "brili norec iz Jugoslovanov", ampak ker so ostali osamljeni.

Stajersko, ki je kakor znano, v zadnjem hipu, tik pred podpisom pogodbe prišlo v najhuje nevarnost, sta nam dobesedno rešila Tardieu in Clemenceau.

Novi italijanski delegat, minister Tittoni, hotoč svoj prvi nastop markirati z uspehom v prilog Avstrije, je v Svetu, ko ni bilo več Wilsona v Parizu in ko je bila štajerska meja že davno kot absolutno fiksna in nedotakljiva točka ugotovljena, stavil predlog, ki je pomenjal za nas gotovo izgubo Dravske doline z Mariborom in Pohorjem zapadnih Slo-

venskih Goric in Apačke kotline. V Ljubljani, dne 30. majnika leta 1921.

Papež in irsko vprašanje. Papež je daroval irskemu Rdečemu križu 2 milijona lir in pri tem izjavil, da želi, naj bi v svrhu rešitve irskega vprašanja ves irski narod izbral delegate, katerih sklepe naj bi vzeli v pretres obe dve najmočnejši irski stranki ter jih predložili v pretres angleški vladi. — Ako bo le šlo!

Kapitalistična gradba sovjetske Rusije.

(Leninov članek).

V prvem listu "Krasnaja Nov." ki ga izdaja komisariat za politično prosveto, je objavil Lenin članek, ki označuje novo smer boljševiske gospodarske politike mnogo nazorneje nego vsi doslej znani Leninski govori. Zaraditega se nam zdi potr. bno, da objavimo njegova izvajanja. Najprej razpravlja Lenin v članku o državnem gospodarstvu z žitom in o uvedbi proste trgovine z žitom in potem nadaljuje:

— Beda in razkroj je tako velik, da ne moremo na mah obnoviti velike socialistične državne industrije. V ta namen bi potrebovali velike žitne zaloge v centru in teh nimamo. Zaraditega moramo pospeševati v prvi vrsti malo obrt, ki ne rabi strojev in velikih zalog surovin, ne kuriva, ne živilskih zalog. To seveda potrjuje, da bolsta malomeščanstvo in majhni kapital zopet nastala. Smešno bi bilo, tu zapirati oči. Če pa eksistirajo mali producenti, bi bilo nemumno in samomor, prepovedati vsakršno zasebno izmeno blaga, to je trgovino, torej kapitalizem. Kar je potrebno, ni prepoved razvoja kapitalizma, marveč razvoj naravnati v smer državnega kapitalizma. — Zdržljiv je z diktaturo, ker je napredek napram patriarhalškemu maloposestništvu.

Prva oblika državnega kapitalizma so koncesije. Delavska in kmetiška vlada prepuča tujezemskim kapitalistom našo industrijo, pridržuje si pa nadzorstvo.

Druga oblika državnega kapitalizma so zadruge. Te uvedejo male kapitaliste v najpreve vrste. Zakaž neumnost in zločin bi bilo, če bi tega ne hoteli videti, da je v svobodi in pravici zadrug zapopadeno svoboda in pravica kapitalizma. Kot oblika trgovine nam je koristnejša kot svobodna trgovina. Ta olajša združenje milijonov ljudi iz vseh družabnih razredov in je zaraditega važna za prehod k novim socialnim oblikam.

Tretja oblika državnega kapitalizma je v tem, da država pritegne trgovca ter mu proti tolikim in tolikim odstotkom naroči, da prodaja produkte državnih industrij ter oskrbuje nakup produktov majhnih producentov.

Četrta oblika obstoji v tem, da država da v najem kapitalističnim podjetjem državne obrate, gozde itd. To je isto kakor koncesije tujezemskim kapitalistom.

To je, kakor vidimo, pravi program kapitalistične obnove. — Dajanje industrije, ki je bila pred tremi leti izrgana kapitalistom iz rok, v najem deloma tujim deloma domačim kapitalistom in prepuštevajo razpečevanja blaga deloma kapitalističnim trgovcem deloma kmetiškim in maloobrtničkim zadrugam. — To je popolna obnova vitev kapitalizma. Lenin temeljuje to kapitulacijo, pred kapitalom tako-le:

— Mi (namreč boljševiski) smo predstraž proletarijata. Ne smemo pa pozabiti, da je predstraž le majhen del proletarijata in proletarijat le majhen del vsega prebivalstva. Da najdemo ugoden izhod iz našega položaja, moramo poznati srednjo pot, po kateri pridemo do nadaljnjega razvoja. Oglejte si zemljevid, Med Volodgo, Rostovom na Donu, Saratovom, Omskom se razprostirajo ogromni prostori, na katerih bi imeli prestore tuceti civiliziranih držav. Toda povsod vlada tam isto patriarhalno, napol divjaško stanje. Spomnite se na izgubljene kote ruske zemlje, daleč proč od železnice, brez cest, brez zveze s civilizacijo, s kapitalizmom, z veliki mnestom. — Ali je mogoče iz tega stanja, ki prevladuje v Rusiji, napraviti neposreden prehod k socializmu? Da, mogoče bi bilo z elektrifikacijo! Če osnujemo deset velikih podeželnih central, bomo lahko mnogo napravili. Toda to zopet potrebuje najmanj deset let pripravljalnega dela. Ta čas bi se utegnili vendar skrajšati, če bi nastala med tem proletarska revolucija v Angliji, Nemčiji in Ameriki.

Kapitalizem je zlo v primeri s socializmom. Toda kapitalizem je napredek v primeri s srednjim vekom, malo produkcijo, birokracizmom.

Kolikor ni mogoče prestopiti neposredno k socializmu, je kapitalizem neizogibna razvojna faza produkcije in izmenjevanja. — Ti stavki značijo popolno kapitulacijo Leninovo pred menševizmom. Zakaž prav s takimi argumenti so ruski menševiki utemeljevali svoje naziranje, da Rusija še ni zrela za socializem, da mora prej preživeti kapitalizem ter da ne more nikakršna nasilna oblast manjšine preskočiti neizogibno razvojno fazo.

Dovoljeno število priseljencev.

Število inozemcev, katerim bo dovoljen vstop v Združene države v zmislu zakona od 19. maja 1921, imenovanega "Zakon za omejitev priseljavanja v Združene države". Je sledeče:

Rojstna zemlja ali kraj.	Od 3 - 30 junija.		Od 1. julija 1921 do 1. julija 1922.		Na vsak vesnik mesec.
	Moški	Ženske	Moški	Ženske	
Albanija	22	287	57		
Avstrija	571	7444	1489		
Belgijska	119	1557	311		
Bulgarsko	23	301	60		
Čehoslovakija	1065	14269	2854		
Danjsko (Danzig)	22	285	57		
Dansko	433	5644	1129		
Finska	298	3890	778		
Reka	5	71	14		
Francija	437	68089	13068		
Nemčija	5219	68039	13068		
Grške	252	3298	657		
Ogrsko	422	42021	8404		
Italija	3224	42021	8404		
Jugoslavija	491	6405	1281		
Luksemburško	7	92	18		
Nizozemsko	276	3692	720		
Norveško	490	12116	2423		
Poljska	1328	2019	4004		
Vzhodna Galicija	451	3781	41250		
Portugalsko (vstevši Azore in Madelrske otoke)	177	2269	454		
Rumunjska	569	7414	1483		
Rusija (vstevši Sibirija)	2627	34247	6849		
Španska	51	683	133		
Švedsko	1531	19056	3891		
Švicarska	287	3745	749		
Angleško	5223	77206	15441		
Ostala Evropa (vstevši Andoro, Gibraltar, Lichtenstein, San Marino in Islandsko)	6	86	17		
Armenija	122	1588	318		
Palestina	4	58	11		
Smirna in okraj	31	438	88		
Sifrija	60	903	181		
Ostala Turčija (v Evropi in Aziji)	16	215	43		
Ostala Azija (vstevši Perzija in ostale dežele razun Sibirije, ki niso sploh izključena v Rusijo)	6	78	16		
Afrika	9	120	24		
Avstralija	21	271	54		
Nova Zelandija	4	50	10		
Atlantski otoki (razen Azorov, Madeira in otokov tik ameriškega kontinenta)	5	60	12		
Otoki na Pacifiku (razen Nove Zelandije in otokov tik ameriškega kontinenta)	2	22	4		
Skupno:	27298	355825	71193		

Pueblo Jugoslav Relief

EXECUTIVE COMMITTEE.
 N. Badovina, Pres.; Rev. P. Cyril Zupan O. S. B., Vice-Pres.; Peter Culig, Sec'y; J. M. Stebley, Ass't-Sec'y; Frank Grabek, Treas.; J. D. Butkovich, Joe Culig, Andro Petros and John Drakulich

INVESTIGATING COMMITTEE
 Louis Anzich, Iso Tomkovich, Nick Fabljanich, Sime Burin, Joe Purkatt, Tony Rugar, Mile Brmbolich, Jovo Pavlica, John Simonich, Joe Cuzak, Jake Vidmar, J. M. Stebley, Joe Pritekel, Rev. P. Cyril Zupan OSB, John Mohar, Jake Henigsmann and Anton Starc

GENERAL COMMITTEE
 Val Stalick, Dr. J. F. Suedec, Matt Jerman, D. P. Predovich, John Gorsich, Mich. Rozich, Joe Kočevar, John Kuhar, George Thomas, Joe Cuzak, Jake Vidmar, John Mohar and Jack Henigsmann

OFFICE: 217 E. NORTHERN AVE. PUEBLO, COLORADO

Povodenj v Pueblo, Colorado.

Vse seveda ni bilo resnično, kar se je poročalo prvi dni, pa strašno in grozno je bilo, da niso mogli prefratati, jezik nima besedi, in živa dopislija Danteja bi ne bila kos popisati strahote naše povodnaji 10. junija ponoči.

Signali so venomer opominjali ljudi na nevarnost, pa kdo se je nadjal? Črni, težki oblaki so viseli na zapadu mesta in kar nagloma so se jeli trgati. Struzi rek Arkansas in Fountain nista mogli več oklepiti premočnega nava. Vode, kakor izpuščene iz verig, iz oklepov iz silnega zapora, so vdrle na vse strani ter potegnile s seboj, odtrgale in podrle, kar je stalo pred njima.

Ljudje so se jeli šele umikati, ko so videli vodo, da je drla proti njihovim stanovanjem in ni bilo časa več kaj oteti kakor golo življenje.

Ob devetih je začela voda preplavljati naš grove. Tečaj vse v tek na višje kraje. Nekaj nas je zbežalo v našo trdno zidano cerkev, ker smo res mislili, da bomo na varnem. Videč, kako je silna voda drvila pred seboj velika drevesa, težke železniške vozove, hiše eno in dvonadstropne, ko so se podirala pred očmi močno zidana poslopja, tedaj smo bili pripravljani za najhuje.

Vsak si lahko misli, kaj smo počeli v cerkvi! Mislim, da nikdo ni bil še v svojem življenju tako skrbno pripravljen za smrt kakor to polnoč. Bog da, da bi vsak večkrat ponovil svoje sklepe, narajene teh par ur, kar nam bo prineslo največjo korist.

Zjutraj ob treh, ko je voda dovršila svoje strahovito delo, drug za drugega nismo vedeli. Menih smo vsi, da bomo pokopavali svoje mile, če jih ni voda sama pokopala ali odnesla v daljne dežele. Mislili smo, da so prestali svo-

je zemeljske težave. Tega vsaj ni bilo, tudi enega nismo izgubili.

V Grove se vidijo le razvaline in opustošene prostore. Rečeno nad 200, naših pa kakih 100. Nekateri so izgubili vrednosti od 3 sto, drugi tisoče, do 10 tisoč. Najhujše prizadet je menda naših Mr. Josip Russ, ki pa mirno trpi nepopisljivo nezgodo.

Kdaj in kako dospemo nazaj na prejšnje stalnice ali vsaj nekoliko bližje, je seveda odvisno od usmiljenih bratov Jugoslovanov in pa Rdečega križa (Red Cross). Posestniki drugih narodnosti so izgubili nad sto tisoče.

Rdeči križ je bil kar hitro pripravljen pomagati trpinom in ubožnikom. Res smo tukajšnji rojaki vestno prispevali vselej za Rdeči križ, pa v prihodnje bomo storili z veliko večjim veseljem, ker izprevidimo, kako se naklada za enake nezgode, ki se pojavljajo drugod. Pueblo Jugoslav Relief stoji v tesni, prijazni zvezi z Rdečim križem, ki nas ne bo preziral. Rdeči križ je narodna veljanska moč, ki je tako lepo pripravljena: nezgode, izgube, nesreče olajša.

Brzo misleči rojaki so hitro že prvo jutro poklicali rojake, naj bi redno iskali pomoči. Urad Rdečega križa je bil tega vesel ter je stopil z nami v zvezo. Da se kaka oseba ne prezre, nočem naštevati marljivih, požrtvovalnih sodržnikov; vidiš jih lahko v razposlanjih pozivih. Velikega priznanja je pa vredno, da so nekateri jugoslovanske organizacije brzojavno objavile pomoč in nam znatne svote naravnost poslale. Moramo pozneje objaviti tudi čast pollici, ki nam prihajajo; ker dvakrat da, kdor hitro da. Hvaležno sprejela: Pueblo Jugoslav Relief, 217 Northern Ave.

P. Cyril Zupan, O. S. B.

Pogled v preteklost.

Spisal: Ksaver Meško.

(Nadaljevanje.)

"Nela!" — Ves večer so mi sledili spominj nanjo, nevidni sopotniki so mi bili na samotni poti. V začetku sem jih odganjal, se jih branil, a glej, trdovratno so stopali za menoj, prihajali so bliže in bliže. Jasnejše in jasnejše so vstajali pred menoj nekdanji dnevi, spomini nanje so se me oklepali z močnimi rokami. Treba se jih bo otresti s silo, osorno — a glej, ne odstopijo, ne zbeže, ne puste me. Silijo v sree in v dušo in polnijo vse kotičke in se urede udobno, povsem po domače, prav kakor stari znanci.

"Nela!" — Dolgo je že nisem videl. Lep, tih večer je bil, ko sem videl zadnjokrat. Sonce je padalo v zaton, viselo je nizko nad gorami, kakor bi se zadelo ob padcu na ostre čeri gorovja in bi se nasadilo, in ne more pasti v rlo bočina. Da, resnično, nasadilo se je in se je rnilo ob tem, in glej, iz rane vre kri in se razliva v močnejših veletokih po vsem stvarstvu, preplavlja jezero ob brega do brega, v širini in dolžini, in se zliva z modrino vodovja v čudežne barvne akorde.

Ob tistem krasnem večeru, ko je krvavelo sonce iz velike rane, in je molčala in se čudila drhté vsa priroda — ob tistem čudovitem večeru sem jo srečal ob jezuru.

Sla je na izprehod z bratem Rudijem. Rudi je dobil ravno dan poprej mladega psa. Brigal se je le zanj, za njaju se ni menil dosti.

Počasi sva stopala po obrzani cesti. Zrla ni v me, gledala je dol na jezero in mi je pripovedovala, kako ji je potekalo življenje. —

Krakovu, odkar sva se videla zadnjokrat. Njen govor je bil mehak in nežen kakor govornica otroka. Se tiše kakor sicer je govorila danes; nemir je zvenel iz njenih besed...

Ali se je bala česa, ali je pričakovala kaj? Poslušal sem jo s sklonjeno glavico in v nemirno dušo. Bilo mi je težko. Nekaj se mi je budilo v duši, sililo je na dan, v življenje. A ni postalo življenje. Bolesnost je vzdihovalo v srecu in plakalo ter umiralo neizgovorjeno.

Stopal sem ob njej z upognjeno glavico in sem poslušal molče srebrne njene besede. Včasih sem jo pogledal po strani za kratek trenutek. Začutila je takoj moj pogled in se je ozrla v me. Povej mi, sem oči kakor hudodelnik, in bilo mi je težko, kakor bi imel nemirno, obremenjeno vest.

Čutil sem in slišal sem: njene besede so nežne, božajoče, nobena ne očita ničesar. A sree njeno ni mirno, ni solnčno. Pod navidez mirno zunanostjo še krvavi rana izza minulih dni, boli še, skeli še hudo in pekoče. Videl sem jo in varoval sem se skrbno, da se je nisem dotaknil z neprevidno besedo — dotaknil bi se je le najlahko, od čake in kri bi privrela globoko iz sree, in zabolelo bi in zaskelalo, da bi nežno dete zaih-telo od bolečine, in bi onagalo in se zgrudilo... Varoval sem se prav skrbno...

"In vi? In vaše življenje?" Zabolelo me je v sree, toliko nežne skrbi je zvenelo iz teh besed in toliko vdane ljubezni in tako veliko in težko pričakovanju. — "Hvala, komtesa! Moje življe-

PODOBE IZ SANJ

Spisal: Ivan Cankar

Te "Podobe iz sanj" so bile napisane v letih strahote 1914-1917. Zato je razumljivo, da marsikatera beseda ni tako postavljena, kakor bi po vsej pravici morala biti, in da je marsikatera zasrta in zabrisana. Vendarle pa naj ostane vas, kakor je bilo; za ogledalo teh težkih dni in za spomin.

Jesen 1917.

NEDELJA.

Iz tople, od rodovitne in blagodarne ljubezni spočite jesenske zemlje, iz mirno vzdramljene, otroškega pričakovanja polne noči je vzkliko preslavno jutro. Megle, ki so še leno dremale, so se vzdignile počasi znad rosne ravni. Nobene besede več, tudi plaho so se nato pognale oblakoma proti nebu ter tam utonile v mladi luči. Tiho je vztrepetalo v čistem zraku, zaiskrilo se je na pokošanih senošetih, v zlatem vejevju bukev, jelš in topolov. Tako je nedeljsko sonce oznanilo svoje kraljevanje.

Oznanilo ga je brez glasu. Od nikoder ni bilo ne pesmi, ne vrispanja, ne prazniške besede. Iz doline, s hribov in gričev so se pozdravljale in si odzdravljale bele cerkve; ali molčale so. Le z očmi, svetlini, žalostnimi so se spogledavale; in zeblo jih je, čeprav so bile od gorkega solca obžarjene.

Po široki beli cesti, po stezah preko travnikov, po strmih klanecih se vijo procesije vernih kristjanov. Veliko jih je, ker v potnem svojem srecu so željni molitve in tolažbe. Ali čudo za čudo: počasi gredo, tiho in nemo; ne besede ni, komaj da je plaho šepetanje. Glave klonejo globoko, trudno klonejo životi; še tisti so stari, ki imajo mladostna lica.

Gredo, gredo in si šepetajo naskrivaj: "Ti, kaj praviš, zakaj je umolknila Marija na Hribu? Kaj je ni več?"

Brzo misleči rojaki so hitro že prvo jutro poklicali rojake, naj bi redno iskali pomoči. Urad Rdečega križa je bil tega vesel ter je stopil z nami v zvezo. Da se kaka oseba ne prezre, nočem naštevati marljivih, požrtvovalnih sodržnikov; vidiš jih lahko v razposlanjih pozivih. Velikega priznanja je pa vredno, da so nekateri jugoslovanske organizacije brzojavno objavile pomoč in nam znatne svote naravnost poslale. Moramo pozneje objaviti tudi čast pollici, ki nam prihajajo; ker dvakrat da, kdor hitro da. Hvaležno sprejela: Pueblo Jugoslav Relief, 217 Northern Ave.

P. Cyril Zupan, O. S. B.

In oni drugi se s prezeblimi ustmi nagne k sosedu in mu reče skraj brez besed:

"Mislim, da je Marija umrla, ker glasu ni od nje, ki nas je vselej tako lepo pozdravila!" Nobene besede več, tudi plaho so se nato pognale oblakoma proti nebu ter tam utonile v mladi luči.

Gruda molči, ta naša gruda, ki je prepevala kakor nobena nikjer in nikoli! Sladka, bratje, je bila njena pesem, saj ste jo slišali! Vse je bilo v nji, kar je v nas doblrega in lepega, vse, česar se v dnu sree spamuje in veselimo; bila je tista brezmejna, čista, materinska ljubezna, ki je pravo znamenje slovenske duše in slovenske zemlje. Ob lepem nedeljskem jutru, kadar so od holmov in hribov zapeli zvonovi, nam je bil kakor lahek in prožen, lica so bila sveža, oči so gledale jasno in veselo, na ustnicah je bil smehljaj. In vsakemu je bilo takrat sree očičeno, od jutranje rose oprano, kakor da smo prihajali od spovedi in obhajila. Ob tej blagoslovljeni uri ni bilo nič zlega, nič temnega v nas; bili smo verni otroci te zemlje, svoje matere, vredni njene lepote; z njo smo prepevali in vriskali, z njo žalovali, govorili smo z njo zvesto in odkritosrečno, kakor govori otrok z materjo.

Praznik, polni pesmi in veselja, je bil na nebu, na planinah, na polju in senošeti, na belih cestah, kolovozih in klanecih; in bil je najlepši v naših sreih. Milost božja, kaj se je prime-

semce. "Danes smo prišli na jezero. Ostanemo le štirinajst dni. Če bi izvolili priti gor, bi me zelo veselilo. Če mogoče, pridite v četrtek popoldne."

Stanočila. Nela. "Zato nocoj te misli! Čutila so njeno bližino."

V srecu mi je zadržalo. Ni bila ne radost, ne žalost, bila je velika tesnoba, strah — strah pred njo, pred njeno krasoto, njeno ljubezno in strah pred menoj samim. Ugasnil sem luč in sem stopil k oknu... Zunaj še vedno ista tiha, sanjavska noč. Le nekoliko jasnejša in prozornejša je bila — nad lesi, stoječimi na hribih proti jutru, se je dvigal ravno lunin šejp, blede, zaspan in mrk. Odsev njegove medle, bele svetlobe se je razlival v mienih, komaj vidnih valovih po vsemuru. Iz dolin so kipele megle, tenke, blede in raztrgane, kakor bi jih razčesala razposajena ali jezna roka.

Naslonil sem se ob okno. Zasanjal sem: spodaj šumi jezero. Površje se blišči, kakor bi ležalo v dolini neizmerno ogledalo, da se ogleduje v njem popoldansko sonce. Samoljubno opazuje svojo krasoto, koketno se povzgrava samo s seboj in s svojo veselo, zlatolasto dečo, s svojimi žarki... Tam proti Otoku pluje parnik; drug, sivkastočrn pas se vije nad njim.

"Hvala vam, da ste prišli. Pričakovala sem vas vse popoldne." V gozdčju nad vilo stoji v lahki, rumeni obleki, brez klobuka. Med vejevjem lijejo solnčni žarki na njene zlate kodre, da se lesketajo kakor krona na glavi kraljicini. Usteca se ji smehljajo z znamenit smehljajem — tako mehkega nasmeha nisem videl še nikjer drugje. Drobno roko mi proži v pozdrav.

"Pričakovala sem vas." "Hvala, komtesa." Smehlja se v tih radosti, njene oči me zro polne sreče. "Vedela sem, da me ne pozabite." "Kako naj izbršem iz sree njo, ki sem jo ljubil s prvo ljubeznostjo svojega življenja!" Njene oči so vse srečne in blažene.

"Vračali ste se le mojo ljubezno... In vendar..." Njene oči postajajo zamišljene in otožne. "In vendar sem vas žalil. A vi mi oprostite in odpustite, ker ste tako dobri in blagi. Odpustite mi tudi vedno — in tudi zdaj se ne srdite name?"

Njene oči me gledajo z velikim koraka. (Konec, prihodnji).

rilo v teh silnih časih! Gruda molči, ta naša gruda, ki je nekoč tako veselo in glasno prepevala z nami! Ne gane se; nobena prošnja, noben klic je ne vzdrami. Tudi nebasa molče; v vsej svetlobi svoji so ledena in neprijazna. Gozd ne šumi več, tiho je polje, škrljanci so obnemeli. Ta vesoljna tišina je vsa prežeta z brezmočno žalostjo; življenje ne sope več, vse je okamenelo, mrtvo.

Oj, saj ni nedelja; veliki petek je, dan trpljenja, kesanja in bridkosti! Nemi kloče kristjani v tih, temni cerkvi, trkajo se na prsi, čela jim klonejo do mokrih tal. In blede ustnice šepetajo trepetaje tiste velike, čeznaturne ljubezni polne besede: "Odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!"

Pritajana, šepetajoča je ta molitev, ali vendar je glasna, kajti ne zvona nje, ne orgelj, niti ne ministrantovega zvončka. Zato ne, ker je veliki petek za vernike in za nevernike, od vzhoda do zahoda. Drugeje je bil križan Kristus; obsojeni od farizejev, bičani in križani so bili z njim kristjani, njegovi otroci.

Ko se je zgodilo to strašno poveljanje na Golgati, se je nebo stennilo, se je zemlja stresla v presilni grozi. In v to grozo, v to noč je vriskaje planilo novo, svetlejše sonce; zagrinjalo stare zaveze se je pretrgalo od vrha do tal, in evanglij je nastopil svojo pot, da nese odrešenje od naroda do naroda.

Velikega petka je bilo treba za veliko nedeljo; smrti Boga samega je bilo treba, da je zavznilo in zapelo pomazanemu človeku veličastno vstajenje.

usmiljenjem. Vidim, da mi odpustite. "Ne srdim se. Oprostila sem vam že davno. In vedno sem mislila na vas in zdaj sem prišla in sem vas povabila, da vam povem: Vse sem vam odpustila."

"Hvala! — Vedel sem: poleti pridete in mi poveste, da ste mi odpustili. In prišel sem, da vas prosim odpustčenja in vam povem, kako vas ljubim še vedno z ono veliko ljubeznostjo..." Čuj, kako šumi in divja spodaj jezero. In hipoma vstane iz njega, kakor je vstalo nekoč iz morja, veliko in strašno, pride k meni, me zagradi s trdo roko za ramo in mi pogleda z bridkim očitanjem naravnost v oči.

"Kaj budiš mrtve?" Ah res, grobe odpiram, mrtve budim. Govoriti hočem o solncu — a zašlo je to solnce že davno in ne vvide nikoli več, krasno romanco o pomladi ji kanim pripovedovati, a glej, ta pomlad je odvetela že davno in ne vzbrsti nikdar več. Slepiti jo hočem... Kako lopovstvo!

"Ne!" Zdrnil sem se; dvignil sem glavo, ki mi je zlezla na prsi. "Ne!" — Izpregovoril sem glasno, in odleglo mi je, kakor bi izgovoril čarobno besedo... "Ne, ker jo ljubim istinito." Obrisal sem si čelo — bilo je vroče in potno navzlic mlačnemu nočnemu zraku. Ni čuda — bil je težak trenutek, ki sem ga preživel ravnokar. Bil je izmed onih trenutkov, ki nam pridejo v življenju, in ki mora biti človek v njih bog, da premagata samega sebe. Hipi so to, ko nudi življenje človeku vse, česar si želi njegovo sree, ki ne pozna tolikokrat pravih ciljev in hrepenj po neskončnem, nedosegljivem. A glej, v teh hipih je neskončno ob tebi, izgnani je treba le roko, in nedosegljivo dosežemo z lahkoto, igranje. Še zvezde bi nam padle v naročje, same rade, če bi si jih pozeleli v teh trenutkih. Storititi je treba le korak — in smo ob cilju, ki nekaj niti misliti nismo upali nanj. Zavrtelo se nam je v glavi, če smo pogledali proti njemu, tako oddaljen je bil, tako visoko nad nami... A ta trenutek nam nudi vse. Resnično, bog mora biti človek v taki uri, in Bog mora biti z njim, da ne iztegne roke in ne stori usodnega koraka.

(Konec, prihodnji).

ADVERTISEMENTS.

Ali je vaš jezik pobeljen?

Ako je, vzamite to naznanje kot za svarilo. Jezik, ki je pokrit z belo ali rjavo plastjo navadno pomeni, da so v nerodu jetra in prebavni aparat.

Severa's Balzol

(preje Severov Življenjski balzam) in balzamske tablete, kakor tudi tekočina in tableti skupaj, popravi tako pokvarjenost. Popravi jetra, povzroča tek in uredi prebavo. Pravo zdravilo za pomajšje, se zaprtja. Čena 85c. Pri lekarni.

W. F. SEVERA CO
CEDAR RAPIDS, IOWA

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.
 Naš stalni zastopnik Mr. JANKO PLEŠKO pobira naročnino za Glas Naroda na 6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, in daje vsa druga pojasnila glede potovanja v stari kraj ali dobiti svoje od tam, glede denarnih pošiljatev in sploh v vseh drugih zadevah. Ina v zalogi tudi knjigo Peter Zgaga. Rojakom ga toplo priporočamo. Upravištvu Glasa Naroda.

ZAČIMBE, ŽELIŠČA IN NAJRAZNOVRSTNEJŠA DOMAČA ZDRAVILA
 Katere priporoča msgr. Knelp, imam vedno v zalogi. Pišite po brezplačni cenik. **MATH. PEZDIR**
 P. O. Box 772, City Hall Station, New York City

NOVO! NOVO!
ZNIŽANJE CENE

veljavne od 15. marca naprej. Cene za pristne glasne Columbia gramofone so padle od 15 do 40 odstotkov. Sedaj imate priliko kupiti pri nas gramofon za nizko ceno.

Pišite nam takoj po novi cenik s novčaki cenami ter si priharite groč dolarjev.

Ivan Pajk
 24 Main St., Conemaugh, Pa.

Ne odlašajte

ako nameravate naročiti vozni listek iz stare domovine za Vašo družino, sorodnika ali prijatelja. Pišite za cene in druga potrebna navodila na najstarejšo in skušeno slovensko bančno podjetje: **FRANK SAKSER STATE BANK** (potniški oddelek)
 88 Cortlandt St., New York N. Y. (Advertisement)

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DEŽAVAH.

COLUMBIA GRAMOFONE
 OD \$35.50 — \$350.00 — **VELIKA ZALOGA —** **PLČBČ V VSEH JEZIKIH. BREZPLAČNE OBRNIKE DOBITE PRI: VICTOR NAVIŠEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.**

Frank Sakser State Bank
 82 Cortlandt Street, New York
GENERALNO ZASTOPSTVO
Jadranske Banke
 in vseh njenih podružnic.

Jugoslavija: Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajvo, Split, Šibenik, Zagreb.
 Italija: Trst, Opazija, Zadar.
 Nemška Avstrija: Dunaj.

Izvršuje hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji. Izdaja čeke v kronah, lirah in dolarjih plačljive na vpogled pri Jadranski banki v vseh njenih podružnicah.

Prodaja parobrodne in železniške vožne listke na vse kraje in za vse črte. Izstavlja tudi čeke plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleonskih ali angleških šterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za one, ki se bodo posluževali naše banke. Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vladno napročeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znanje in hrvaške, Dalmacije, Istre, Gorike in Črnogore.

FRANK SAKSER STATE BANK
 FRANK SAKSER, predsednik.

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoški spisal Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

19 (Nadaljevanje.)

— No, — je rekel zdravnik, — sedaj nam ne preostaja drugega kot umakniti se.

— Ravnokar sem hotel prositi za tozadevno dovoljenje, — je rekel gospod Lekok. — Postim se že od jutra naprej.

Gospod Planta pa je storil tedaj drzen korak.

— Ali se hočete vrniti danes v Pariz, gospod Lekok? — je vprašal naravnost.

— Ne, Prišel sem pripravljen, da ostanem preko noči. Prinesel sem s seboj svojo nočno srajco, katero sem pustil v mali gostilni ob cesti spodaj. Tam bom večerjal ter spal.

— Slabo boste našli pri Vernem grenarju, — je rekel stari mirovni sodnik. — Boljše je, če greste in večerjate z menoj.

— V resnici ste preveč dobri, gospod...

— Razventega si imamo dosti povedati in ostali boste pri meni preko noči. Vzeli boste svojo nočno srajco, ko pojedemo mimo gostilne.

Gospod Lekok se je priklonil, hvaležen za povabilo.

— In tudi vas bom vzel s seboj, doktor, — je nadaljeval gospod Planta, — če hočete ali ne. Nikarte reči ne. Če hočete iti v Corbeil še danes, vas odvedemo tjakaj po večerji.

Delo pritrjenja pečatov je bilo hitro zaključeno. Ozke proge pergamenta, pritrjene z velikimi pečati, se je pritisnilo na vsa vrata in tudi na predal pisalne mize, v katerega se skrivalo predmete, namenjene za preiskavo.

Deveto poglavje.

K ub naglici, s katero so delali, je bilo že skoro deset, ko je gospod Planta v družbi svojih gostov zapustil grad Valfeji. Mesto da bi odšel po glavni cesti, so odšli po neki stezi, ki je tekla med parkom madame de Lanaseol in vodila diagonalno do mestu iz mreže. To je bila najkrajša pot do gostilne, v kateri je bil pustil Lekok svojo prtljago. Ko so šli naprej, je pričelo gospoda Planta skrbeti, kaj je z njegovim vrednim prijateljem Curtoa.

— Kakšna nesreča ga je pač mogla zadeti? — je rekel proti dr. Gendronu.

— Bedastoci služabnika se moramo zahvaliti, da nismo izvedeli prav ničesar. In vsak način pa je to pismo gospodične Lavrencije povzročilo vse to.

Tedaj so že dospeli do Vernega gemarirja.

Velik človek z rdečim licem je kadil dolgo pipo pri vratih ter se naslanjal na zid s hrbtom. Govoril je z nekim železniškim uslužbencom. Bil je gostilničar.

— No, gospod Planta, — je zakričal, — kakšna strašna afera je to! Več ljudi je motri, ki so videli morilce. Kakšen lopov je ta stari Berto. In ta Gespini! Prav rad bi šel peš v Corbeil, da ga vidim viseti.

— Malo usmiljenja, gospod Lenfant. Pozabili ste, da sta bila ta dva mogoče vaša najboljša gosta.

Mojster Lenfant je bil zmeden vsled tega odgovora. Njegova prirojena nesramnost pa je kmalu pridobila premoč v njem.

— Res, lepi gostje, pri moji duši, — je odgovoril. — Ta tat Gespini ima mojih trideset frankov, katerih ne bom nikdar več videl.

— Kdo ve? — je rekel Planta ironično. — Razventega pa boste danes zaslužili več kot to.

Tekom tega kratkega pogovora je stopil Lekok v gostilno, da dobi svojo prtljago. Njegov posel ni bil več tajnost in vsled tega ga niso sedaj sprejeli tako kot takrat, ko so ga smatrali za branjevca, ki se je umaknil v privatno življenje. Gospa Lenfant, ki ni prav nič potrebovala svojega moža, kadar je bilo treba pokazati potepuhom in beračem vrat, mu je komaj odgovarjala. Ko je vprašal, koliko je dolžan, je skomignila zaničljivo z rameni ter rekla: — Nič. Ko se je vrnil k vratom, s svojo nočno srajco v roki, je rekel gospod Planta:

— Sedaj pa hitimo, kajti jaz hočem izvedeti, kako se godi našemu ubogemu županu.

Vsi trije so pospešili svoje korake in stari mirovni sodnik, katerega so navdajale žalostne misli in ki se je skušal boriti proti njim, je nadaljeval:

— Če bi se kaj pripetilo pri županovih, bi gotovo že izvedel do sedaj. Mogoče je Lavrencija pisala, da je bolna ali da se slabo počuti. Madama Curtoa, ki je najboljša ženska na svetu, se razburja radi vsake najmanjše stvari. Najbrž je hotela, da odide njen mož takoj po Lavrencijo. Videli boste, da je bil to popolnoma napačen alarm.

Ne, neka katastrofa se je morala pripetiti. Večje število vaških žensk je stalo pred vratmi županove hiše. Baptist, ki je stal sredi te skupine, je mahal ter razkladal. Ko pa se je približal gospod Planta, so se ženske razkropile na vse strani kot tropa preplašenih kokoši. Nepričakovani prihod starega moža je bil skrajno mučen za Baptista, kajti prekinilo se ga je sredi sijajnega govorniškega izliva. Kar pa je imel velik strah pred gospodom Planto, je skrnil svojo nevoljo pod svopjim običajnim smehljajem.

— Ah, gospod, — je zakričal, ko je bil Planta še tri korake v stran. — kakšna afera! Ravno sem bil namenjen k vam...

— Ali me hoče tvoj gospod videti?

— Bolj kot si morete misliti. Pritihel je tako hitro semkaj iz Valfeji, da sem ga komaj dohajal. Ponavadi ni tako nagel, saj veste. Morali bi ga videti ob tej priliki, čeprav je debel.

Gospod Planta je nestržno udaril z nogo ob tla.

— Dobro, prišli smo konečno sem, — je nadaljeval Baptist, — in gospod je pohitel v sprejemno sobo, kjer je našel madamo ihtečo kot Magdaleno spokornico. Tako je bil iz sapa, da je komaj mogel govoriti. Oči so mu silile iz jamic in jecal je: — Kaj... kaj... se je zgodilo? Madama, ki tudi ni mogla govoriti, je pomolila pisno, katero je držala v roki in katero je bila poslala gospodični Lavrenciji.

Trije poslušalci so stali kot na žrjavici. Lopovski Baptist je to zapazil ter govoril vsled tega še bolj počasi.

— Nato je gospod vzel pismo, šel k oknu ter ga prečital kot z enim pogledom. Zakričal je zamolklo nekako tako: — Oho, — nakar je pričel mahati po zraku z rokama, kot pes, ki plava. Nato je pričel hoditi gor in dol, a naenkrat padel kot žakelj z obrazom naprej. To je bilo vse.

— Ali je mrtev? — so zakričali vsi trije ob istem času.

— O ne, — je odvrnil Baptist. — Videli boste.

Gospod Lekok je bil potrpežljiv človek, a ne tako potrpežljiv kot si mogoče mislite. Razkačen od način Baptistovega pripovedovanja, je položil na tla svojo culjo, prijel služabnika za desno roko, mu pokazal zelo gibeno palico, katero je držal v drugi roki ter rekel:

— Pogledaj to, dečko. Če se ne boš podvival, že veš, kaj te čaka.

To je bilo vse, kar je rekel. Služabnik se je strašno bal tega majhnega, plavalosce človeka s čudnim glasom ter močno pestjo. Vsled tega je hitro nadaljeval ter se pri tem večkrat ozrl na palico Lekoka.

— Gospod je imel napad vrtoglavice. Cela hiša je bila v zmešnjavi. Vsi so izgubili glave, z izjemo mene. Padlo mi je v glavo, da je treba iti po zdravnika in odšel sem po dr. Gendrona, o katerem sem vedel, da je na gradu. Na cestnem vogalu pa sem srečal Robolota, ranocelnika.

— Sledite mi, — sem mu rekel.

— On se je pokoril. On je poslal vse služabnike proč ter izpustil gospodu kri na obeh rokah. Kmalu nato je pričel gospod dihati, nato odprl oči in pričel tudi govoriti. Sedaj je zopet popolnoma pri sebi ter leži na sofi v sprejemni sobi. Rekel je, da hoče videti gospoda Planto in jaz...

— In gospodična Lavrencija? — je vprašal Planta s tresočim se glasom. — Baptist je zavzel tragično pozno.

(Dalje prihodnjic.)

Razne vesti.

Odtiski nog, ki naj služijo identifikaciji.

V mnogih porodniških, osebno-identifikacijskih in bolnišniških se doslej opetovano dogajali slučaj, da so se novorojenčki zamenjali. V neki veliki židovski porodnišnici so uvedli sedaj novo metodo, ki naj prepreči tako zamenjavanje. Ta metoda obstoja v tem, da se napravi od vsakega novorojenčka odtisk nožice, kar je jako lahko in se je izkazalo za ravno tako sigurno, kot so to bili doslej odtiski prstov.

Pot japonskega prestolonaslednika v Evropo — prevara.

Londonški list "Daily Mail" prinaša senzacionalno razkritje, češ, da japonski prestolonaslednik, ki namerava prepotovati vsa evropska glavna mesta, v resnici niti ni pravi prestolonaslednik, glasoval proti centralistični u-Pravemu prestolonasledniku so stavi.

Kdo bo Vesničev naslednik v Parizu?

Sarajevska "Hrvatska Sloga" prinaša iz Belgrada sledečo vest: V političnih krogih se govori, da naj bi zavzel mesto našega poslanika v Parizu dr. Ante Trumbić, ali ta želja v vladinih krogih ni našla razumevanja, marveč je vzbudila odpor, ker je dr. A. Trumbić niti ni pravi prestolonaslednik, glasoval proti centralistični u-Pravemu prestolonasledniku so stavi.

ADVERTISEMENTS.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
ŠPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI.

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh bolezni in ker znam slovensko, zato vam morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnje pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zaneseti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastupljeni kri, masulo in tise po telesu, boleznj v urli, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, boleznj v mehuru, ledicah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlate žile, naduha itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, srediha in petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torek, četrtek in sobota od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmache, da vas razumejo. Jaz znam hrvatsko še iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem.

CENIK KNJIG

katero se dobi pri
Slovenic Publishing Co.

82 Cortlandt St. New York

Poučne knjige,	Ne v Ameriko,	
Hitri računar .65	Šesti del .125	
Nemški abecednik .85	Gledališke igre,	
Nemško-angleški tolmach .60	Revtch Andrejčak .50	
Pravilo dostojnosti .30	Zemljevidi,	
Slovensko-angleški slo-	Združnik držav .15	
var, trdo v platno ve-	Kranjake dešele .10	
san 1.50	Zemljevid Evrope .30	
Slovensko-nemški slovar	Velika stenaka mapa	
(Janežič Bartol) 4.00	Evrope 2.50	
Slovensko-nemški slo-	Zemljevidi: New York,	
varček 1.80	Ill., Kans., Colo., Mont.	
Zabavne iz razne druge	Pa., Minn., Wis., Wyo.,	
knjige,	W. Va., Alaska	
Amerika in Amerikan-	vsaki po .35	
ci 5.00	Molitveniki,	
Knjiga za lahkonemljene	Bajski Glasovi,	
ljudi, spisal I. Canhar 1.75	v platno vezano .30	
Pet tednov v zrakovlopu 2.00	v umje vezano 1.80	
Doli z orožjem .50	v kost vezano 1.70	
Zbrani spisi Jakob	sveta Ura,	
Alcibeev	v platno vezano 1.00	
Kako sem se jaz likal.	v umje vezano 2.00	
Prvi del 1.25	v kost vezano 1.80	
Drugi del 1.25		
Tretji del 1.00		
Ujubiljanske slike.		
Četrti in peti del 1.80		

Opomba: Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, bodisi nakazil ali poštne meničke. Poštne je pri vseh omah vračunjavati.

V staro domovino

S posredovanjem tvrde Frank Sakser so odpotovali v staro domovino sledeči rojaki:

S parnikom Pannonia
4. junija:

Ivan Mlakar iz Kountze, Texas, v Travo.

Vinko Mlakar iz Sabinetown, Texas, v Čabar.

Ludvik Mlakar iz Kountze, Tex., v Travo.

Peter Pantar iz Sabinetown, Texas, v Prezid.

Frauc Zbanič iz Warren, Ark., v Plesee.

Jožef Vertačič iz Joliet, Ill., v Orehovito.

Jožef Bizjak iz Joliet, Ill., v Svibno.

Alojzij Povše z družino iz Depue, Ill., v Svibno.

Frauc Hudoklin iz Depue, Ill., v St. Jernej.

Frauc Cucić iz Brookland, Pa., v Vrtojbo.

Gabriel Adamec iz Barberton, Ohio, v Vukovar.

Hilarij F. Gjurgjević iz Montreal, Canada, v Dalmacijo.

Anton Tomšič iz Verona, Pa., v St. Peter na Krasu.

Jožef Benet iz Ironwood, Mich., v Kranjsko goro.

Mihael Dragoš iz Ironwood, Mich., v Adlešiče.

Luka Lušina iz Hostetter, Pa., v Kostonjevo.

Frauc Špitalar iz Hostetter, Pa., v Prelesje.

Ivan Markovič iz Crowfordville, Ga., v Gerovo.

S parnikom France
9. junija:

Frauc Ličan iz Sheffield, Pa., v Podgraje.

Karol Bartol iz Munising, Mich., v Loški potok.

Jos. Levstek iz Munising, Mich., v Loški potok.

Jernej Bartol iz Forest Lake, Mich., v Loški potok.

Alojzij Lavrič iz Milwaukee, Wis., v Dobrnič.

Alojzij Čebular iz Cleveland, Ohio, v Višnjo goro.

Ignacij Slak z družino iz Cleveland, Ohio, v Višnjo goro.

S parnikom Lapland
11. junija:

Frauc Perkovič iz Chicago, Ill., v Novo mesto.

Jožef Steblaj iz Chisholm, Minn., v Ribnico.

Anton Zbanič iz Chisholm, Minn., v Loški potok.

Matija Geštel iz Chisholm, Minn., v Doblince.

Janez Košmerl iz Chisholm, Minn., v Loški potok.

Karol Dejak iz Chisholm, Minn., v Ribnico.

Jurij Milavec iz Biwabik, Minn., v Ribnico.

Tomaz Giundia iz Biwabik, Minn., v Zagreb.

Aton Matkovič iz Hibbing, Minn., v Črnomelj.

Alojzij Kordiš iz Chisholm, Minn., v Loški potok.

S parnikom Italia
14. junija:

Peter Prašnikar iz Linton, Ind., v Kranj.

Anton Božič iz Linton, Ind., v Tolmin.

Karol Trojak iz New Yorka v Koprivnico.

Frauc Vidic z družino iz Elm-grove, W. Va., na Rako.

Štefan Knez iz Sunnyside, Pa., v Zagreb.

Jožef Gombač iz Tacoma, Wash., v Hrušico.

Jernej Bergant iz Claridge, Pa., v Vodice.

Janez Gombač z družino iz Tacoma, Wash., v Hrušico.

S parnikom Princess Matoika
14. junija:

Mihael Josef iz Moran, Pa., na Moravsko.

S parnikom Belvedera
18. junija:

Matija Selak iz Girard, Kansas, v Litijo.

Blaž Škodlar iz Girard, Kansas, v Ljubljano.

Primož Legat z ženo iz Cleveland, Ohio, v Mošnjice.

Rozalija Germ iz New Yorka, v Buško.

Frančiška Pelozo z otroci iz Chicago, Ill., v Gerico.

Silvija Pelozo z otroci iz Chicago, Ill., v Gerico.

Frauc Fende iz Sheboygan, Wis., v Slavonijo.

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ Približno odplu jejo iz New Yorka.

PARIS	25. junl.	—	Havre	27. junl.	—	Havre
KROONLAND	25. junl.	—	Cherbourg	27. junl.	—	Trst
OLYMPIC	25. junl.	—	Cherbourg	27. junl.	—	Trst
CALABRIA	27. julia	—	Trst	30. junl.	—	Havre
COLUMBIA	29. junl.	—	Trst	30. junl.	—	Jherbourg
BERENGARIA	30. junl.	—	Cherbourg	2. avg.	—	Havre
POCAMONTAS	30. junl.	—	Genoa	3. avg.	—	Cherbourg
RYNDAM	2. jul.	—	Boulone	4. avg.	—	Havre
LAFAYETTE	2. jul.	—	Havre	4. avg.	—	Havre
ZEELAND	2. jul.	—	Cherbourg	4. avg.	—	Cherbourg
AQUITANIA	5. jul.	—	Cherbourg	6. avg.	—	Havre
LA LORRAINE	5. jul.	—	Havre	6. avg.	—	Trst
ADRIATIC	6. jul.	—	Cherbourg	9. avg.	—	Genoa
FRANCE	7. jul.	—	Havre	11. avg.	—	Havre
PRES. WILSON	9. julia	—	Trst	12. avg.	—	Cherbourg
FINLAND	9. jul.	—	Cherbourg	13. avg.	—	Cherbourg
CRETE	12. jul.	—	Genoa	13. avg.	—	Havre
MAURETANIA	14. jul.	—	Cherbourg	13. avg.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	14. jul.	—	Havre	13. avg.	—	Havre
P. MATOIKA	14. jul.	—	Genoa	13. avg.	—	Havre
LAPLAND	16. jul.	—	Cherbourg	17. avg.	—	Havre
OLYMPIC	16. jul.	—	Cherbourg	17. avg.	—	Havre
ARGENTINA	21. jul.	—	Cherbourg	20. avg.	—	Cherbourg
SAXONIA	23. jul.	—	Cherbourg	23. avg.	—	Cherbourg
AMERICA	23. jul.	—	Cherbourg	23. avg.	—	Cherbourg
FINLAND	23. jul.	—	Havre	25. avg.	—	Havre
ROCHAMBEAU	23. jul.	—	Havre	25. avg.	—	Cherbourg
LA TOURNAINE	25. E. L.	—	Cherbourg	27. avg.	—	Cherbourg

Glede cen za vozne listke in vse druge pojavnice, obrnite se na tvrdko FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York.

NAREDBA GENERAL. JUGOSL. KONZULATA

Vsak bo lahko dobil potni list, kdor ima dokaze, da je v resnici jugoslovanski podanik.

Soglasno z zadnjim odlokom ministrstva za zunanje zadeve bo konzulat izdajal potne liste vsem izravljanom kraljevine Srbov, Slovenec in Hrvatov, ki bodo svojim prošnjam za potni list priložili tudi zadostna dokaza o ju goslovanskem državljanstvu.

Ko se bo konzulat prepričal, da so predloženi dokumenti pristni in zadostni, bo dobil prošlee potni list, v slučaju, da bi pa nastali kakšni pomisleki, bo izdan potni list šele z dovoljenjem ministrstva.

Ker je število prošleev ogromno in v vsakim dnu narašča, ni konzulatu mogoče takoj opraviti vsega dela, toda polagoma bodo prišli vsi na vrsto. Nihče naj ne kupi kifikarte prej, predno se osebno ne zgleda na konzulatu ter dobi potni list.

V vsakem drugem slučaju ne bo konzulat prevzel nobene odgovornosti za čakanje v New Yorku, iz če ladja, za katero so vzeli karto, odpluje brez njih.

V dokaz državljanstva je treba predložiti: stari potni list, delovno-ico, vojaško knjižico, delavsko knjižico, krstni list ali potrdilo okrajnega sodišča v starem kraju. Kdor tega nima, bo dobil potni list šele s posebnim dovoljenjem iz ministrstva.

American Line
Direktna služba

NEW YORK v HAMBURG

Veliki in soderni parniki na dva vijaka.

MINNEKAHDA (novi)
30. junija
samo tretji razred

MANCHURIA ... 14. julia

MONGOLIA ... 28. julia

Red Star Line
NEW YORK -- HAMBURG

GDANSK -- LIBAVA

SAMLAND ... 16. julia
(Samo 3. razred.)

Vprašajte pri pisarni kompanije
9 BROADWAY NEW YORK
ali pri lokalnem agentu.

French Line
COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE

V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

CHICAGO ... 25. junia

PARIS ... 25. junia

LORRANE ... 6. julia

SAVOIE ... 7. julia

Direktna železniška zveza iz Pariza v vse glavne točke Jugoslavije

Hitri parniki s štiritimi in dvema vijakoma. Poseben zalopnik Jugoslovanske vlade bo pričel potovati ob prihodu na liti parnikov v Havru ter jih točno odpremi kamor so namenjeni.

Parniki Francoske Erte so transportirali takom vojna na tlaščo žaloslovskih vojav brez vse neprivlike

Za kifikarte in cene varavnite v DRUŽBINI PISARNI, 19 Stato St., N. Y. ali pa pri lokalnih agentih.

IGRALCI HARMONIK!

Dobil večjo množino blaga iz starega kraja kakor glasov (strome) in kovanja. Kdor hoče dobro harmoniko, sednega dela, naj piše ali pa pride osebno k svojem rojaku.

ANTON MERVAR
15218 Holmes Ave., Cleveland, O.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

COLUMBIA ... 29. junia

PRES. WILSON ... 1. julia

Cene za Trst, Reka in Dubrovnik — \$100. in \$110.

Potom listkov izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji.

Razkožne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.
Passenger Department
4 West Street New York

Pozor!

Slovenci, Hrvati in Srbi

ki potujete skazi New York.

Ne pozabite na moj hotel, kjer dobite najboljša prenočišča in boste najbolj postreženi. Čiste sobe z eno ali dvema posteljama. Prostor za 250 oseb. Domača kuhinja. Najnižje cene.

August Bach 63 Greenwich Street
New York, N. Y.